T.C
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
ADLİ TIP VE ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Danışman

Doç. Dr. Neylan Ziyalar

CİNSEL İÇERİKLİ MESAJLAŞMAYA BAKIŞ AÇISININ MAĞDURİYET VE SUÇ KORKUSU ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYOLOG & PSİKOLOG DİLA ERGÜL

İSTANBUL, 2021

Özet

Günümüzde teknoloji ve internetin hızlı gelişimi bireylerin çevrimiçi iletişimi sıklıkla tercih etmesine olanak sağlamaktadır. Özellikle sosyal medya uygulamalarının da çeşitlenmesiyle mesaj, fotoğraf ve video gönderiminin hızlı ve kolay hale gelmesi çevrimiçi iletişimde yeni bir alan yaratmış ve cinsel içerikli mesajlaşma kavramını ortaya çıkarmıştır. Buna göre cinsel içerikli mesajlaşma cinsel açıdan müstehcen sayılabilecek ögeler barındırarak yazılmış mesajların ve/veya cinsel açıdan özendirici ögelere sahip, yarı çıplak ya da tamamen çıplak; kişinin fotoğraf ve videolarının e-posta, mesaj, anlık mesajlaşma yoluyla ya da sosyal medya üzerinden paylaşılması olarak tanımlanabilir. Bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ve eylemde bulunma durumları yaşadıkları tecrübelere ve çevresel faktörlere göre değişiklik gösterebilir. Bu bağlamda çalışmanın amacı cinsel içerikli mesajlaşmanın araştırma örneklemi kapsamındaki yaygınlığını saptayabilmek, cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısını etkileyen faktörleri belirlemek ve mağduriyet ve siber suç korkusunun cinsel içerikli mesajlaşma üzerindeki etkisini incelemektir. 18 yaş ve üzeri 565 katılımcı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ve eylemde bulunma durumu Gerekçeli Eylem Kuramı referans alınarak saptanmıştır. Veri toplama araçları demografik bilgi formu, cinsel içerikli mesajlaşma ölçeği ve siber suç korkusu ölçeğinden oluşmaktadır. Elde edilen veriler doğrultusunda katılımcıların oldukça büyük bir çoğunluğunun cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunduğu, erkeklerin kadınlara kıyasla daha olumlu tutuma sahip olduğu ve daha sık eylemde bulunduğu, siber suç korkusu yüksek olan bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik tutumlarının daha olumsuz olduğu ve mağduriyet yaşamış olmanın cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ve siber suç korkusu düzeyi üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı saptanmıştır.

Anahtar kelimeler: cinsel içerikli mesajlaşma, siber suç korkusu, mağduriyet, gerekçeli eylem kuramı

Abstract

Nowadays, the rapid development of technology and the internet gives people an opportunity to prefer online communication frequently. Especially, the increasing variety of social media applications and the evaluation of sending messages, photos and videos in terms of becoming faster and easier created a new space in online communication and sexting became one of the concepts in this area. Within this context, sexting can be defined as electronically sending, posting, or sharing/forwarding sexually explicit messages or semi-nude/nude images. Perspective towards sexting and performing the sexting behavior may differ according to people's experiences and several environmental factors. In this sense, aim of the study is to determine the rate of sexting behavior for the research sample, identifying the factors which affects the perspective towards sexting and to investigate whether there is an effect of victimization and fear of cybercrime on sexting. The sample of this research is consisted of 565 participants who are 18 years and older. Theory of Reasoned Action has been used as a background theory to predict and determine the perspective towards sexting and sexting behavior. Participants were requested to fill the form that includes demographical questions, sexting scale and fear of cybercrime scale. According to results, it was found that the majority of participants are performing the sexting behavior, men have more positive attitudes towards sexting and they are performing sexting behavior more than women, participants who have higher fear of cybercrime have more negative attitudes towards sexting and lastly, there is no significant relationship between being a victim because of the sexting and perspective towards sexting; also, the fear of cybercrime.

Key words: sexting, fear of cybercrime, victimization, theory of reasoned action

Önsöz

Bu çalışmanın hayata geçirilmesinde çok büyük emekleri olan, ilgisini ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, her fırsatta motive ederek bu süreci mümkün olan en doğru ve güzel şekilde geçirmemi sağlayan tez danışmanım, çok değerli hocam Doç. Dr. Neylan Ziyalar'a,

Akademik hayatımı bu alanda yönlendirmemde en büyük etkiye sahip, beni adli bilimlerle tanıştıran ve çok sevdiren sevgili hocam Doç. Dr. Mine Özaşçılar Öztürk'e,

Tanıştığım ilk günden beri takdirini esirgemeyen ve akademik başarılarımda emeği büyük, değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Şahide Güliz Kolburan'a,

Hayatım boyunca her kararımda, her anımda yanımda olan ve desteklerini hiç esirgemeyen babam Hüseyin Bircan Ergül, annem Dilek Ergül ve kardeşim Duru Ergül'e,

Yapamayacağımı düşündüğüm her an beni düştüğüm yerden kaldıran, elini hep omzumda hissettiğim biricik dostum Dilan Çıkar'a,

Bu süreçte sorduğum her soruya sabırla cevap veren, yardımlarını esirgemeyen sevgili arkadaşım ve meslektaşım Özlem Merve Cansever'e,

Bu yola birlikte baş koyduğum, yüksek lisans hayatımın bana en güzel hediyesi canım arkadaşım Çağatay Demirel'e

Ve sabrı, anlayışı ve sonsuz sevgisiyle bu süreçte bir an olsun beni yalnız bırakmayan hayat arkadaşım, sevgilim Ali İhsan Özdilkural'a,

Teşekkürü borç bilir, minnet ve şükranlarımı sunarım.

Dila ERGÜL

İçindekiler

Özet.....i

Abstract.....ii

Önsöz.....iii

İçindekiler.....iv

Tablo ve Şekil Dizinleri.....vi

1.Giriş ve Amaç.....1

2.Genel Bilgiler.....4

2.1. Cinsel İçerikli Mesajlaşma (Sexting) Kavramı.....4

2.1.1. Cinsel İçerikli Mesajlaşmanın Görülme Sıklığı.....6

2.1.2. Cinsel İçerikli Mesajlaşmaya Yönelik Çalışmalar.....8

2.1.3. Cinsel Içerikli Mesajlaşma ve Mağduriyet……13

2.1.4. Cinsel İçerikli Mesajlaşma ve Mağduriyete Yönelik Çalışmalar.....16

2.2. Siber Suç Korkusu.....19

2.2.1. Siber Suç Korkusuna Yönelik Çalışmalar.....22

2.3.Kuramsal Çerçeve.....23

2.3.1. Gerekçeli Eylem Kuramı.....23

3.Gereç ve Yöntem.....25

3.1. Araştırma Deseni.....25

3.2. Evren ve Örneklem.....26

3.3. Pilot Çalışma.....27

3.4. Veri Toplama Araçları.....28

3.4.1. Demografik Bilgi Formu.....28

3.4.2. Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği.....29

3.4.3. Siber Suç Korkusu Ölçeği.....30

3.5. Verilerin Analiz Yöntemi.....34

4. Bulgular.....35

4.1 Betimleyici Analizler.....35

4.1.1 Sosyo-Demografik Özelliklere İlişkin Analizler.....35

4.1.2 Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği.....38
4.1.2.1 Cinsel İçerikli Mesajlaşmaya Yönelik Tutum Alt Ölçeği.....38
4.1.2.2 Cinsel İçerikli Mesajlaşmada Öznel Normlar Alt Ölçeği.....41
4.1.2.3 Cinsel İçerikli Mesajlaşma Eyleminde Bulunma Olasılığı Alt Ölçeği.....45
4.1.2.4 Cinsel İçerikli Mesajlaşma Eyleminde Bulunma Sıklığı Alt Ölçeği.....48
4.1.3 Siber Suç Korkusu Ölçeği.....50
4.2 Korelasyon Analizi.....52
4.3 Genel Analiz Sonuçları.....52
4.3.1 Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeğine İlişkin Analizler.....52
4.3.2 Siber Suç Korkusu Ölçeğine İlişkin Analizler.....55
4.3.3 Cinsel İçerikli Mesajlaşmada Bulunma Durumuna İlişkin Analizler.....56
4.3.4 Mağdur Olma Durumuna İlişkin Analizler.....57
4.3.4.1 Mağduriyet Derecesi.....57
4.3.4.2 Mağduriyet Şekilleri.....57
5. Tartışma ve Sonuç.....59
Kaynaklar.....70
Ekler.....81

Tablo ve Şekil dizinleri

Şekil I. *Siber Suç Korkusu Ölçeğine İlişkin Yamaç Birikinti Grafiği*.....32

Tablo I. *Siber Suç Korkusu Ölçeğine Ait Faktör Analizi Sonuçları*.....33

Tablo II. *Katılımcıların Demografik Özellikleri*…….…… 37

Tablo III. *Tutuma Yönelik Ölçek İfadeleri için Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu*……. 38

Tablo IV. *Tutuma Yönelik Ölçek İfadeleri için Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu (2)*…...40

Tablo V.*Öznel Norma Yönelik Ölçek İfadeleri İçin Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu*…… 43

Tablo VI. *Öznel Norma Yönelik Ölçek İfadeleri İçin Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu (2)* ……...44

Tablo VII. *Eylemde Bulunma Olasılığına Yönelik Ölçek İfadeleri İçin Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu*……. 46

Tablo VIII. *Eylemde Bulunma Olasılığına Yönelik Ölçek İfadeleri İçin Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu (2)*……...…… 47

Tablo IX. *Cinsel İçerikli Mesajlaşma Eyleminde Bulunma Sıklığı ve Nedenleri*……...…….. 49

Tablo X. *Siber Suç Korkusu Ölçek İfadeleri için Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu*…… 51

Tablo XI. *Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği Alt Bileşenleri ve Siber Suç Korkusu Arasındaki Korelasyon*…… 52

Tablo XII. *Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Tek Yönlü Varyans Analizi*…….……..53

Tablo XIII. *Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi*…….. 53

Tablo XIV. *Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği Puanlarının Mağdur Olma Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi.*…… 54

Tablo XV. *Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği Puanlarının Siber Suç Korkusu Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi*…….....55

Tablo XVI. *Siber Suç Korkusu Ölçeği Puanlarının Cinsiyet, Yaş ve Mağduriyete Göre Tek Yönlü Varyans Analizi*……..……...……..55

Tablo XVII. *Ölçek ve Alt Ölçek Puanlarının Cinsel İçerikli Mesajlaşma Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi*…….……..56

Tablo XVIII. *Mağduriyet Derecesinin Cinsiyet ve Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi*…. ..57

Tablo XIX. *Mağduriyet Tiplerine Göre Frekans ve Yüzdeler*……...……...58

1. Giriş ve Amaç

Teknolojinin gelişimi, internet kullanımının yaygınlaşması ve günlük hayatın bir parçası haline gelmesiyle beraber toplumun her yaş ve kesiminden bireylerin belirli bir amaç doğrultusunda çevrimiçi iletişimi sıklıkla tercih ettiği görülmektedir. Nitekim internetin her ortamda ulaşılabilir hale gelmesi ve sosyal medya kullanımının artması kişilerin sürekli birbirleriyle iletişim halinde olmasına; hatta bazen direkt iletişimde bulunmadan bile birbirlerinden haberdar olmasına olanak sağlamıştır. Bu durum olumlu olduğu kadar olumsuz sonuçların doğmasına da sebebiyet vermektedir. Özellikle çevrimiçi ortamda gerçekleşen zorbalık, şantaj, dolandırıcılık gibi birçok suç ve bunların bireylerin hayatında bıraktığı etkiler günümüzün sıkça gündeme gelen ve üzerinde durulması gereken konuları haline gelmiştir (Dake ve ark., 2012). Bu bağlamda cinsel içerikli mesajlaşma da birçok genç ve genç yetişkinin dahil olduğu bir trend olarak gösterilmektedir (Ostrager, 2010). Cinsel içerikli mesajlaşma (*Sexting*) cep telefonu ve internet benzeri teknolojik aletler üzerinden mail, çevrimiçi mesajlaşma, sosyal medya uygulamaları ya da siteleri yoluyla cinsel içerikli mesaj veya fotoğraf gönderme/alma olarak tanımlanabilir (Comartin ve ark., 2013). Buna göre, cinsel içerikli mesajlaşmanın temelinde yatan düşüncelerden biri dijital ortamda bu tarz cinsel aktivitelerde bulunmanın yüz yüze iletişime göre daha güvenli olması olsa da (Henderson, 2011), çevrimiçi bilgi aktarımının kontrolsüz ve hızlı olması bu güveni ortadan kaldırmaktadır. Çevrimiçi platformlarda görülen mağduriyetin giderek yaygınlaşması ve tüm dünyada görünür hale gelmesi (Henson ve ark., 2013) cinsel içerikli mesajlaşmanın da mağduriyet yaratma ihtimalinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda cinsel içerikli mesajlaşmadan doğan mağduriyet çoğunlukla bireylerin kendilerine ait cinsel içerikli materyallerin ikinci bir şahıs tarafından ifşa edilme tehdidiyle maddi ve manevi olarak mağdur edilmesi ya da şantaj yoluyla benzer materyallerin kişiden rızası dışında elde edilmesi sonucu doğmaktadır (Howard, 2019).

Cinsel içerikli mesajlaşmanın yaygınlığı ve doğurduğu sonuçlara bakıldığında (Klettke ve ark., 2014) ülkemizde de bu alana yönelik çalışmaların yapılmasının gerekliliği gözler önüne serilmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı 18 yaş ve üzeri internet kullanıcısı olan bireylerde cinsel içerikli mesajlaşmanın yaygınlığını saptamak, araştırma örneklemi kapsamında cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısını ve eylem sonucunda mağduriyete uğramış bireyleri belirlemek ve mağduriyete uğrayanlarla uğramayanlar arasında cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı yönünden herhangi bir farklılık olup olmadığını saptamaktır. Suç korkusunun mağduriyetle olan yakın ilişkisi düşünüldüğünde üçüncü bir değişken olarak suç korkusunun da cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı üzerinde etkisi olabileceği düşünülebilir. Cinsel içerikli mesajlaşmanın gerçekleştiği platformun çevrimiçi olduğu göz önüne alındığında, suç korkusunu siber ortamla sınırlamak daha doğru bir sonuç elde edilmesini sağlayacaktır. Bu doğrultuda siber suç korkusuna sahip olan bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ve mağduriyet yaşamış bireylerin siber suç korkusu düzeyi de araştırma örneklemi kapsamında incelenecektir. Araştırmanın amacı ve kapsamı doğrultusunda incelenecek hipotezler aşağıdaki gibidir:

1) Erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik tutumları kadınlara kıyasla daha olumludur.
2) Yaşları genç olan bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açıları diğerlerine kıyasla daha olumludur.
3) Cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı olumlu olan bireylerin eylemde bulunma olasılıkları ve sıklıkları daha fazladır.
4) Cinsel içerikli mesajlaşmadan mağdur olan bireyler, mağduriyet yaşamayanlara kıyasla daha olumsuz bir tutuma sahiptir.
5) Siber suç korkusu fazla olan bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı siber suç korkusu az olan bireylere kıyasla daha olumsuzdur.

6) Cinsel içerikli mesajlaşmadan mağduriyet yaşamış bireylerin siber suç korkusu düzeyi mağdur olmayan bireylerden daha fazladır.

2. Genel Bilgiler

2.1. Cinsel İçerikli Mesajlaşma (*Sexting*) Kavramı

İnsanlar geçmişten günümüze medya ve iletişim araçlarını çeşitli ve yaratıcı yöntemlerle kullanarak birbirlerine duygu, düşünce ve hislerini ifade edebilmişlerdir. Aşk mektuplarından günümüzde yer etmiş birçok telefon aplikasyonlarına kadar birçok seçenek bireylerin yakınlıklarını sürdürebilmesine olanak sağlamaktadır. Bu bağlamda cinsel içerikli mesajlaşma da modern çağda bireylerin romantik ya da cinsel dışavurumlarının gelişmiş bir uzantısı olarak adlandırılabilir. Nitekim insanlar akıllı telefonlar ve sosyal medya aplikasyonları sayesinde bu içeriğe sahip mesajları kolayca birbirlerine gönderme imkanına sahiptir. Yakın zamandaki gelişmeler ışığında iletişimin sadece mesajla sınırlı kalmayıp; fotoğraf, video ve hatta emoji paylaşımının da ortaya çıkmasıyla bireylerin kendini ifade etme biçimlerinin daha da çeşitlendiği söylenebilir. Tüm bu teknolojik gelişmelerin ve artan olanakların bir sonucu olarak cinsel içerikli mesajlaşma (*sexting*) kavramının da anlamı ve içeriği giderek genişlemiştir.

"Sexting" ingilizce kökenli bir kelime olup; "sex" ve mesajlaşma anlamına gelen "texting" kelimelerinin kombinasyonuyla oluşturulmuştur ve Türkçede cinsel içerikli mesajlaşma anlamına gelmektedir. 2000lerin başından bu yana gelişmekte olan bir trend olarak Merriam-Webster ve Oxford gibi İngilizce sözlükler tarafından tanınmış ve sözlüklere geçerli bir terim olarak eklenmiştir (Yoshihara,2013; Jolicoeur ve Zedlewski, 2010). Türkçede ise sözlükte tanımlanmış bir karşılığı olmamasına rağmen genel literatürde çoğunlukla cinsel içerikli mesajlaşma olarak kullanılmaktadır. Bu bağlamda genel olarak cinsel içerikli mesajlaşma (*Sexting*), cinsel açıdan müstehcen sayılabilecek ögeler barındırarak yazılmış mesajların ve/veya cinsel açıdan özendirici ögelere sahip (iç çamaşırı vb.), yarı çıplak ya da tamamen çıplak; kişinin kendi veya bir başkası tarafından çekilmiş fotoğraf ve videoların mail,

mesaj, anlık mesajlaşma (Whatsapp vb.) yoluyla ya da sosyal medya üzerinden (Facebook, Instagram vb.) paylaşılması olarak tanımlanabilir (Hudson, 2011).

Cinsel içerikli mesajlaşmanın ve olası sonuçlarının gerek ilgili otoritelerce gerekse toplum tarafından nasıl değerlendirildiği çeşitlilik göstermektedir. Yaygın bakış açısı cinsel içerikli mesajlaşmanın ciddi sonuçlar doğurabilen sapkın bir davranış olduğu yönündeyken (Delevi ve Weisskirch 2013; Wiederhold 2011); 2015 yılında yapılan Amerikan Psikologlar Derneği (APA) kongresinde cinsel içerikli mesajlaşmanın bireylerin cinsel ilişkiyi tecrübe etmesi ve kendi cinsel kimliklerini keşfetmesi açısından pozitif bir yönü olduğu konuşulmuştur (Stasko ve Geller, 2015). Dolayısıyla cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik literatürün de kendi içerisinde normale karşın sapkın şeklinde ayrıldığını söylemek mümkündür.

Bu bağlamda, bahsedilen ikiliği kırmak ve daha doğru bir tanımlamaya yön vermek amacıyla cinsel içerikli mesajlaşmayı kendi içinde kategorilere ayıranlar da olmuştur. Wolak, Finkelhor ve Mitchell (2012) cinsel içerikli mesajlaşmayı cinselliğin keşfine yönelik bir amaca hizmet eden "deneysel cinsel içerikli mesajlaşma" ve kötü niyet içeren, cinsel içeriğin kötüye kullanımıyla beraber ciddi sonuçlar doğuran "kötücül cinsel içerikli mesajlaşma" olarak iki şekilde kategorilendirmiştir. Özellikle kötücül cinsel içerikli mesajlaşmanın bir sonucu olan partnerler ya da akranlar arasındaki tacizden birçok çalışmada bahsedilmiştir (Calvert, 2013; Medrano ve ark., 2018).

Cinsel içerikli mesajlaşmanın nedenini anlama konusunda en önemli faktörlerden birisi de bireylerin motivasyonlarını belirlemektir. Buna göre, daha çok genç bireylerin cinsel içerikli mesaj paylaşma sebepleri olarak cinsel aktiviteyi başlatmak, flört etmeye çalışmak ya da ilişkinin sürmesini sağlamak gösterilebilir (Bianchi ve ark., 2018). Bunun yanı sıra sosyal baskı, özgüveni yükseltmek amacıyla cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video gönderimi, gönderen kişinin mesajını karşılıksız bırakmama hissiyatı ve cinsel içerikli mesajlaşmayı cinsel bir keşif alanı

olarak algılamak da eylemi gerçekleştirme sebepleri içerisinde sayılabilir (Bianchi ve ark., 2018; Döring, 2014).

Romantik ilişkilerin, flörtleşmenin ve cinsel ilişkinin keşif dönemleri olarak betimlenebilecek ergenlik ve genç yetişkinlikte yüz yüze iletişim kurmak kimi bireyler için zorlu bir süreç olabilmektedir. Bu bağlamda internet ya da sosyal medya yoluyla cinsel içerikli mesaj göndermek ya da almak bahsedilen bireylerin cinselliği ve cinsel yönelimlerini keşfetmeleri açısından yeni bir ortam oluşturabilmektedir (Karaian ve Van Meyl, 2015; Walrave ve ark., 2015). Bununla birlikte, cinselliğin ve cinsel ilişkiye girmenin tabu olduğu ya da çok konuşulmadığı toplumlarda da evlilik öncesi cinsel ilişkinin onaylanmamasından dolayı cinsel içerikli mesajlaşmanın cinsel ilişkinin yerini aldığı bir alternatif olarak görülmesi mümkündür (Lippman ve Campbell, 2014).

Görüldüğü üzere cinsel içerikli mesajlaşma günümüzde birçok mecrada ses getiren bir trend haline gelmiş, farklı kurumlarca farklı şekillerde tanımlanmış ve birçok araştırmacı davranışın özünü anlamaya yönelik çalışmalarda bulunmuştur. Yeni yapılanmaya başlayan bir kavram olmasının da etkisiyle hem literatürde hem de toplum içinde pozitif olduğu kadar negatif değerlendirmeler de mevcuttur. Nitekim toplum içinde cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik birtakım mitsel yaklaşımlar ortaya çıkmaya başlamış, cinsel içerikli mesajlaşma sapkın bir cinsel arzu olarak nitelendirilmiş ve riskli davranışlar içerisinde değerlendirilmiştir (Houck ve ark., 2014). Yine de, bahsedilen negatif yaklaşımlara karşın, özellikle ergen ve genç yetişkinlerde gittikçe sık görülen cinsel içerikli mesajlaşma davranışının temelini anlayabilmek adına cinsel içerikli mesajlaşmanın görülme sıklığına dikkat çekmek gereklidir.

2.1.1. Cinsel içerikli mesajlaşmanın görülme sıklığı

Genel çerçeveden bakıldığında görülme sıklıkları araştırmanın yapıldığı yıla, ülkeye ve örneklemin yaş aralığına göre değişkenlik göstermektedir. Veriler arası değişkenlik yüksek olsa

da genel olarak günümüze daha yakın tarihli araştırmalardaki görülme sıklığının diğerlerine göre daha yüksek olduğunu söylemek mümkündür. Yine iki farklı zaman diliminde farklı verilerin toplandığı boylamsal çalışmalarda da önce toplanan verilere kıyasla görülme sıklığında belirli artışlar gözlemlenmiştir (Klettke ve ark., 2014). Yapılan araştırmaların örneklemleri çoğunlukla ya ergenlerden ya da sadece yetişkinlerden oluşmaktadır. Bu doğrultuda, örneklemi ergenlerden oluşan araştırmalar ele alındığında cinsel içerikli mesajlaşmanın ergenlerdeki görülme sıklığının %2.5'tan %60'a varacak şekilde büyük bir varyasyon gösterdiğini söylemek mümkündür (Dodaj ve ark., 2019). Klettke ve arkadaşları (2014) tarafından yapılmış oldukça kapsamlı araştırmaya göre cinsel içerikli mesaj gönderme eyleminde bulunan ergenlerin %10.2'yi oluşturduğunu; cinsel içerikli mesaj alma sıklığının ise %15.64 olduğu saptanmıştır. Araştırmaların çoğunda kadınların cinsel içerikli mesaj gönderme olasılığının erkeklerden daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Mitchell ve ark., 2012; Cox Communications, 2009).

Cinsel içerikli mesajlaşma sadece ergenler ve genç yetişkinlerle sınırlanmamaktadır. "The 2010 Pew Internet and American Life Project" isimli araştırma kapsamında 18 yaş ve üzeri 2.252 yetişkinle telefon üzerinden yapılan ankete göre %5 oranla yaşları 30 ile 49 arasında değişen yetişkinlerin cinsel içerikli mesaj gönderdiği; %17'sinin ise bu tarz mesajlar aldığı tespit edilmiştir (Lenhart, 2010). İki yıl sonra aynı proje benzer örneklem sayısı ve yaş aralığıyla gerçekleştirilmiş ve cinsel içerikli mesajlaşmanın hala gözlemlendiği ortaya çıkmıştır.13 farklı çalışmanın incelendiği sistematik literatür analizine göre cinsel içerikli mesajlaşmanın yetişkinlerdeki görülme sıklığı ortalama %53.31'dir. Cinsel içerikli mesaj gönderme sıklığı %48.56 iken cinsel içerikli mesaj alma sıklığı ise %56.59 olarak daha yüksek bir orana sahiptir (Klettke ve ark., 2014).

Yetişkinlerde cinsel içerikli mesajlaşmada cinsiyet ayrımına yönelik bir fikir birliğine varılamamıştır. Kimi çalışmalar kadınların erkeklere göre daha fazla cinsel içerikli mesaj

gönderme eğilimi olduğunu vurgularken (Englander, 2012; Wysocki ve Childers, 2011); kimileri de erkeklerin cinsel içerikli mesaj almasının daha olası olduğunu söylemiştir (Dir ve ark., 2013; Gordon-messer ve ark., 2013). Hudson (2011) ise genel olarak erkeklerin kadınlara kıyasla cinsel içerikli mesajlaşma davranışıyla daha ilgili olduğunu söylemiştir.

Cinsel içerikli mesajlaşmada yaş faktörü göz önüne alındığında, çeşitli çalışmaların belirttiğine göre yaşça büyük bireylerin cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma olasılığı gençlere kıyasla daha fazladır (Madigan, ve ark., 2018; Barrense-Dias ve ark., 2017).

2.1.2. Cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik çalışmalar

2000li yılların ortalarından itibaren cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik çalışmalar hız kazanarak devam etmiş ve konuyla ilgili literatürün güçlendirilmesini amaçlayan birçok araştırma yapılmıştır. Yabancı literatürde farklı başlıklar altında ele alınan cinsel içerikli mesajlaşma, içeriği ve sıklığı, bireylerin bakış açısını ve motivasyonunu anlama, medyanın cinsel içerikli mesajlaşma üzerindeki etkisi, cinsel içerikli mesajlaşmanın hukuki boyutu, cinsiyet üzerinden ortaya çıkan farklılıklar, cinsel içerikli mesajlaşmanın doğurduğu stigmatizasyon, olası sonuçlardan ötürü ortaya çıkabilecek psikolojik problemler gibi çeşitli konular üzerinden incelenmiştir. Türkiye'de yapılan çalışmalara bakıldığında ise cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik herhangi bir araştırmanın yapılmadığı gözlemlenmiştir. Konuyla alakalı sayılabilecek riskli cinsel davranışla ilgili çalışmalar olsa da riskli cinsel davranış cinsel içerikli mesajlaşmadan daha geniş bir çerçeveye sahip olduğundan ve bunun haricinde farklı faktörler de barındırdığından (korunmadan ilişkiye girmek, rastgele cinsel ilişki yaşamak vb.) tam anlamıyla bu araştırmanın amacıyla ve konusuyla örtüşmemektedir. Dolayısıyla yapılacak çalışmanın Türkiye sınırları içerisinde 18 yaş ve üzeri internet kullanıcısı bireylerin bu fenomen üzerindeki algısını, bakış açısını gözlemleme ve araştırma örneklemi kapsamındaki yaygınlığını görebilme açısından önemi oldukça büyüktür.

Yapılan çalışmalar doğrultusunda cinsel içerikli mesajlaşmanın ve konuya bakış açısının en ayırıcı değişkenlerinden birinin almaya karşılık göndermek olduğu gözlemlenmiştir. Nitekim cinsel içerikli mesaj aldığını belirten bireylerin sayısının cinsel içerikli mesaj gönderdiğini belirten bireylerin sayısından daha yüksek olması farklı çalışmalar arasında tutarlı bir veriyi oluşturmaktadır (Abraham, 2015). Bu konuya yönelik en ayırıcı fark Dir ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan çalışmada %46.6 gönderene karşılık %64.2 alıcı şeklinde bulunmuştur. Farkın dikkate değer ölçüde fazla olmasını ise araştırmacılar, bireylerin kendi kontrolleri dışında gelişen durumları (ör: cinsel içerikli mesaj almak), kendi iradeleriyle karar verip sorumlu oldukları eylemleri açıklamalarından daha kolay olması şeklinde ifade etmişlerdir.

Cinsel içerikli mesajlaşmanın içeriği ve sıklığına yönelik çalışmaların sonuçlarına bakıldığında, nadiren cinsel içerikli mesaj gönderdiğini belirten bireylerin %36 ile %63 arasında değişkenlik gösterdiği söylenebilir (Rentfrow ve Rollo, 2014; Woolard, 2011). Woolard'a göre (2011) sadece katılımcıların %7'si sıklıkla cinsel içerikli mesajlaştıklarını belirtmiştir. Mesaj sayısının öne çıkarıldığı çalışmalara göre 1 ile 10 arası cinsel içerikli mesaj aldığını ya da gönderdiğini belirten katılımcıların oranı %84 ile %95 arasında değişmektedir (Perkins ve ark., 2013). Mesaj sayılarının son 6 ay içerisinde sıklaştığını ortaya koyan bu çalışmalar cinsel içerikli mesajlaşmanın öncesine kıyasla son dönemlerde daha kısa periyodlarda ve sıklıkla gerçekleştiğini göstermektedir.

Cinsel içerikli mesajlaşmanın içeriği ele alındığında tamamen çıplaklık içeren fotoğrafların alındığı/gönderildiği mesajların yarı çıplak olanlara kıyasla daha az olduğu farklı araştırmacılar tarafından gözlemlenmiştir (Crimmins ve Seigfried-Spellar, 2014; Delevi ve Weisskirch, 2013). Tamamen çıplaklığa sahip olan fotoğrafların çoğunun gönderenin kimliğine dair içerik barındırmaması (yüz içermeyen fotoğraflar vb.) bireylerin kendilerini mümkün

olduğunca olası kötü sonuçlardan korumaya çalışmasının bir göstergesi olarak algılanabilir (Crimmins ve Seigfried-Spellar, 2014).

Cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı bireylerin davranışlarının ardındaki sebebi belirleme ve motivasyonlarını anlama açısından oldukça önemli bir değişkendir. Bu bağlamda, araştırmaya katılan genç yetişkinlerin %40'ı cinsel içerikli mesajlaşmanın randevuya çıkma ya da rastgele cinsel ilişkide bulunma olasılığını artırdığını belirtmiştir (The National Campaign to Prevent Teen Pregnancy, 2008). Benzer şekilde, başka bir çalışmada katılımcıların %50'sinden fazlası cinsel içerikli mesajlaşanların birbirleriyle randevuya çıkma ya da tek gecelik ilişki yaşama ihtimallerinin daha fazla olduğunu söylemiştir (Hudson, 2011). Buna göre, cinsel içerikli mesajlaşmanın olası bir cinsel aktivitede bulunmaya ya da randevulaşmaya olanak sağlayabileceği görüşü motive edici faktörlerden biri olarak ele alınabilir.

Bireylerin motivasyonunu etkileyen faktörlerden birisi de ilişki durumu olarak görülmektedir. Literatürün büyük bir kısmına bakıldığında ilişki durumu ve cinsel içerikli mesajlaşma arasında oldukça güçlü bir korelasyon olduğu söylenebilir. Bu bağlamda halihazırda romantik bir ilişkisi bulunan bireylerin cinsel içerikli mesajlaşma ihtimalinin daha yüksek olduğu görülmüştür (Dir ve ark., 2013). Bir başka çalışmada, katılımcıların %43.5'inin sevgilisine cinsel içerikli mesaj gönderdiği saptanmıştır (Henderson ve Morgan, 2011). Buna göre, bireylerin halihazırdaki partnerleriyle aralarında kurdukları güven ilişkisinin ve samimiyetin etkisinin cinsel içerikli mesajlaşmada rolü olduğu söylenebilir. Ayrıca ilişkiler arasında cinsel içerikli mesajlaşmanın yaygınlığının bireylerin zaman zaman yaşadığı uzun mesafe ilişkileriyle de ilgisi vardır. Drouin ve arkadaşlarının (2013) belirttiğine göre yaklaşık olarak uzun ilişkisi olan her dört öğrenciden biri partnerlerinden fiziksel anlamda uzak kalmak durumunda olduğundan cinsel içerikli mesaj göndermektedir.

Genç yetişkinlerin cinsel içerikli mesajlaşmanın nasıl hissettirdiğine yönelik verdiği cevaplara bakıldığında "flörtöz" (%75), "ateşli" (%55), "heyecan verici" (%59), "eğlenceli"

(%56) gibi tanımlamalarla karşılaşılmıştır (The National Campaign to Prevent Teen Pregnancy, 2008). Yine aynı örneklem içerisinde cinsel içerikli mesajlaşmayı "aptalca" (%50) ya da "tehlikeli" (%65) olarak görenler de vardır. Bu bağlamda bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmayı değerlendirme şeklinin mesajlaşma eyleminde bulunup bulunmadığıyla ilişkisi olabilir. Nitekim cinsel içerikli mesajlaşan bireylerin kullandığı tanımlamalar "eğlenceli", "heyecan verici" gibi pozitif kelimeler iken; mesajlaşmayanların "rahatsız edici", "aptalca" gibi negatif kelimeler kullandığı gözlemlenmiştir (Champion ve Pedersen, 2015).

Cinsel içerikli mesajlaşmada cinsiyet faktörü de birçok araştırmacı tarafından çalışılmış ve anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda kadınların erkeklere oranla daha sık cinsel içerikli mesajlaştığı konuya ilişkin literatürde bir fikir birliği oluşturmaktadır. Geniş bir örnekleme sahip üniversite araştırmasında kadınların cinsel içerikli fotoğraf ya da video gönderme olasılığının erkeklerden beş kat daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Reyns ve ark, 2014). Stocker (2013) 140 katılımcıyla yaptığı ve son 12 ayda gösterilen cinsel içerikli mesajlaşma davranışlarını gözlemlediği araştırmasında, kadınların oranı %40.28 iken erkeklerinki %33.33 olmuştur. Cinsel içerikli mesaj alımına bakıldığında ise cinsiyet faktörü daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır; kadınların %40'ı, erkeklerin ise %51'i cinsel içerikli mesaj aldıklarını belirtmiştir. Benzer şekilde Gordon-Messer ve arkadaşları'nın (2013) çalışmasına göre erkeklerin karşılığında mesaj göndermeksizin cinsel içerikli mesaj alma olasılığı kadınlarınkinden daha yüksektir. Cinsiyet oranlarının böylesine farklılık göstermesinin sebepleri, araştırma örneklemlerinin ağırlıklı olarak kadınları barındırması, toplumsal normlar ve var olan cinsiyet algısı çerçevesinde erkeklerin ve kadınların cinsel içerikli mesajlaşmayı farklı amaçlar doğrultusunda kullanması olabilir. Nitekim erkekler olası partnerlerini etkileyebilmek amacıyla cinsel içerikli mesaj gönderirken; kadınlar halihazırda olan ilişkilerini rayında tutabilmek ve partnerlerinin ilgisini sürdürebilmek amacıyla eylemde bulunmaktadır (Delevi ve Weisskirch, 2013).

Toplum algısını şekillendirmede oldukça büyük bir paya sahip medyanın da cinsel içerikli mesajlaşmaya olan etkisi birçok araştırmaya konu olmuştur. Nitekim medyanın genellikle tek yönlü bakış açısıyla olayları değerlendirerek toplum üzerinde bir ahlaki panik yaratması ve cinsel içerikli mesajlaşmanın negatif deneyimleri ve sonuçları üzerinde durması toplum algısına yön vererek uzun vadede stigmatizasyona sebep olmakta ve bir kısır döngü yaratmaktadır (Albury, 2016). Bu bağlamda daha çok negatif yönlerin göz önünde bulundurulduğu medyaya karşılık gençlerle yapılan çalışmada bireylerin cinsel içerikli mesajlaşma deneyimlerinin daha geniş bir aralığa sahip olduğu; sadece negatif ögeler barındırmadığı belirlenmiştir. Veriler, gençlerin yaşadıkları tecrübe ve algılarının, sanılanın aksine, ahlaki ve hukuki anlamda uygun bir müdahale geliştirmeye çalışan yetişkinlerin görüşü ile medya tarafından ortaya atılan risk ve zarar söylemleriyle uyuşmadığını göstermektedir (McGovern ve ark., 2016).

Cinsel içerikli mesajlaşmayı önlemeye yönelik kampanyalar ve bu alanda yapılan başka çalışmaların kapsamında ortaya çıkan pedagojik tavsiyeler ve farkındalık yaratmaya yönelik paylaşımların her zaman amacına hizmet etmemesiyle genç bireyler konuya yönelik stigmatizasyon geliştirmektedir (De Ridder, 2019). Araştırma verilerine göre cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik yapılan paylaşımların ağırlıkla olası zararlara odaklandığı; bireylere yardımcı olmaya ve rıza faktörüne yönelik bir içerik barındırmadığı gözlemlenmiştir (Hasinoff, 2013). Stigmatizasyonla birlikte cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunanlar “anormal tutkulara” sahip olmakla etiketlemekte, daha az sosyal kabul görmekte ve zorbalığa maruz kalmaktadır. Nitekim cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunan bireyleri “kurban” olarak adlandırmak, cinsel içerikli mesajlaşmanın “utanç verici” olduğunu düşünmek ortaya çıkan stigmatizasyonun en belirgin örneklerindendir. Dahası, bu tarz düşüncelerin normalleştirilmesiyle bireyler de bunu kabullenmekte ve mağduriyet, utanç, zorbalık gibi

durumların cinsel içerikli mesajlaşmanın olağan sonuçları olduğunu düşünmektedirler (De Ridder, 2019).

Cinsel içerikli mesajlaşmanın olası sonuçlarından bir tanesi de bireyde yarattığı psikolojik etkilerdir. Bu bağlamda yapılan çalışmaların verilerine göre cinsel içerikli mesajlaşma ve ruh sağlığına yönelik problemler arasında bir ilişki bulunmuştur (Klettke ve ark., 2014; Van Ouytsel ve ark., 2014). Dodaj ve arkadaşları (2019) yaptıkları çalışma doğrultusunda cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunan bireylerin depresyon, anksiyete ve stres belirtileri gösterme olasılığının diğerlerinden daha olası olduğunu ortaya koymuştur. Bunun yanı sıra Curro (2017) 18 ile 39 yaş aralığında katılımcılarla yaptığı çalışmada dürtü kontrolünde ve duygu düzenlemede zorlanma ile cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma arasında anlamlı bir ilişki gözlemlemiştir (akt. Sesar ve Dodaj, 2019). Öte yandan, cinsel içerikli mesajlaşmaları ortaya çıkan ergenlerin davranış şekilleriyle intihar fikri, depresyon, taciz ve siber zorbalık gibi psikolojik problemler arasında pozitif bir korelasyon bulunmuştur (Perkins ve ark., 2014; Dake ve ark., 2012).

2.1.3. Cinsel içerikli mesajlaşma ve mağduriyet

Cinsel içerikli mesajlaşma sonucunda ortaya çıkabilecek çeşitli olumsuzluklar bireylerin mağduriyetine sebep verebilir. Bu bağlamda, gönderilen mesaj/fotoğraf/videoların yayınlanarak bireylerin mağdur edilmesi ya da bu durumun bir tehdit aracı olarak kullanılıp kişinin başka şeylere zorlanması giderek yaygınlaşan ve tedirginlik uyandıran bir durum haline gelmiştir (Wolak ve ark., 2018). Cinsel içerikli mesajlaşmayı mümkün kılan teknolojik gelişmeler, aynı zamanda bu içeriklerin gönderenin bilgisi olmaksızın tanıdık veya yabancı üçüncü şahıslarla da paylaşılmasına olanak tanımaktadır (Reyns ve ark., 2013). Sonucunda ise bireyin sadece mesajın asıl muhatabı tarafından değil; aynı zamanda mesaja erişim sağlayan diğer kişiler tarafından da mağdur edilme riski doğmaktadır. Mesaj/fotoğraf/video elektronik ortama geçtiği an her zaman ve her yere gönderilme olasılığına sahiptir (Smith, 2012).

Dolayısıyla bu durum siber mağduriyeti ve tekrar aynı durumla karşılaşma olasılığını artırmaktadır.

Cinsel içerikli mesajlaşma altında farklı mağduriyet türlerinden söz edilmektedir. Cinsel içerikli mesajların yayılması (*sext dissemination*) mesajların asıl alıcısı haricinde başkalarıyla paylaşılması olarak tanımlanır (Walker ve Sleath, 2017) ve bu durum gönderenin rızası dışında gerçekleştiğinde ciddi sonuçlar doğurabilmektedir. Günümüz literatüründe partnerlerin birbirlerine ait cinsel içerikli mesajları üçüncü şahıslarla paylaşması, birbirlerinden tehdit veya şantaj yoluyla taleplerde bulunması "intikam pornosu" (*revenge pornography*) olarak tanımlanmakta (Tungate, 2014) ve cinsel içerikli mesajların yayılması kapsamında ele alınmaktadır. Buna göre, rıza dışı mesaj/fotoğraf/video yayılması geniş bir kapsama sahiptir ve davranışın temelinde farklı motivasyonlar yatabilmektedir. Bu bağlamda konuyla ilgili çalışmalar yapmış araştırmacıların çoğu ikili ilişkilerin sonucunda meydana gelen çatışmalı ayrılıkların bu tarz mesajların yayılmasında önemli bir rol oynadığını belirtmiştir (Osterday, 2016; Tungate, 2014). Bununla birlikte, çatışmalı ayrılıkların yanı sıra halihazırdaki veya eski partner tarafından bu konu üzerinden tehditlere maruz kalmaya alışmış olmak da davranışın pekişmesine neden olmaktadır (Henry ve Powell, 2015). Biten bir ilişkinin sonucunda intikam almak amacıyla bahsedilen mesajların yayılması sık görülen bir durum olsa da partnerlerin haricindeki kişiler de başka sebepler doğrultusunda (örneğin; şaka olarak, para karşılığında ya da hiçbir sebep olmaksızın) bu paylaşımları gerçekleştirmektedir (Walker ve Sleath, 2017).

Yapılan çalışmalar doğrultusunda cinsel içerikli mesajlaşmayla ilişkilendirilen diğer mağduriyet türleri de siber zorbalık ve siber ortamda reşit olmayan bireylerin yetişkinlerce cinsel içerikli paylaşımlara teşvik edilmesi (*sexual solicitation*) olarak belirtilmektedir (Mitchell ve ark., 2007). Siber zorbalık çevrimiçi ortamda kendini savunamayacak durumda olduğu düşünülen bireylere karşı kasti ve sürekli olarak yapılan agresif davranışları veya söylemleri kapsamaktadır (Hinduja ve Patchin, 2008). Yapılan çalışmalar kapsamında siber

zorbalıktan mağdur olma yaygınlığı yaklaşık olarak %10 ile %40 arasında seyretmektedir. Cinsel içerikli mesajların üçüncü şahıslarla paylaşılmasının bir sonucu olarak ortaya çıkabilecek siber zorbalığa maruz kalmak; mağdurlar için içinden çıkılması zor bir durum yaratmaktadır. Nitekim siber zorbalık sonucunda bireylerin depresyon, anksiyete, öz-güven eksikliği gibi birçok olumsuz sonuçla karşılaştığı görülmektedir (Kowalski ve ark., 2014). Reşit olmayan bireylerin yetişkinler tarafından cinsel içerikli paylaşımlara teşvik edilmesi oldukça yaygın bir sorun olarak ele alınmaktadır. Teknolojiyle iç içe büyüyen gençlerin çevrimiçi platformlarda yeterli farkındalığa sahip olmadan yer almaları, suistimal etmeye yatkın ya da kendilerini akran gibi tanıtan yetişkinlerce fark edildiğinde bu bireyler cinsel içerikli paylaşımlar ya da müstehcen ögeler barındıran anlık mesajlaşmalara maruz kalabilmektedir (De Santisteban ve Gámez-Guadix, 2018). Bu bağlamda, daha önce bahsedilen mağduriyeti yaşayan gençlerin ilerleyen zamanlarda cinsel içerikli mesajlaşma davranışında bulunma olasılığının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla cinsel içerikli mesajlaşmadan ötürü mağduriyet yaşamanın yanı sıra, erken yaşta mağduriyete maruz kalmanın ileriye dönük cinsel içerikli mesajlaşma davranışını artırdığı düşünüldüğünde çift yönlü bir ilişkinin varlığından söz etmek mümkündür.

Cinsel içerikli mesajlaşmadan mağduriyet yaşama sadece mağdur olmakla sınırlı kalmamakta, bireylerin kendilerinde ya da hayatlarında çoğunlukla olumsuz yönde etkilere sebep olmaktadır. Bu bağlamda cinsel içerikli mesajlaşmadan doğacak olası duygusal, sosyal ve hukuki sonuçlar çeşitli araştırmacılar tarafından gündeme getirilmektedir. Nitekim sosyal ve duygusal sağlıktan (Dake ve ark., 2012), bireylerin kişisel ilişkileri ve itibarlarının etkilenmesine kadar (Salter, 2016) birçok olumsuz etkenden söz edilmiştir. Ek olarak cinsel içerikli mesajlaşmanın diğer riskli davranışlar (riskli cinsel davranışlar da dahil olmak üzere) üzerindeki etkisi (Benotsch ve ark., 2013) ve zorbalıkla olan ilişkisi (Lippman ve Campbell, 2014) de cinsel içerikli mesajlaşmanın kaygılandırıcı yönleri olarak ele alınmıştır. Kısacası,

cinsel içerikli mesajlaşmadan doğan mağduriyet ve sonucunda ortaya çıkan etkilere yönelik yapılan çalışmalar çeşitlilik göstermekte ve artarak devam etmektedir. Bu bağlamda, yapılan araştırmaları ve değinilen noktaları yakından incelemek konunun anlaşılırlık kazanması ve farkındalık yaratması bakımından önemli olacaktır.

2.1.4. Cinsel içerikli mesajlaşma ve mağduriyete yönelik çalışmalar

Cinsel içerikli mesajların üçüncü şahıslarla paylaşımının istatistiki verilerine bakıldığında, Clancy ve arkadaşlarının (2019) yapmış olduğu çalışmaya göre her 5 katılımcıdan 1'inin bu mağduriyeti yaşadığı gözlemlenmiştir. Bir başka çalışmaya göre yetişkinlerin mağduriyet yaşama oranı %1.1 (soru şekli: daha önce hiç deneyimlediniz mi?) ile %6.3 (soru şekli: son 12 ay içinde deneyimlediniz mi?) arasında değişirken, gençlerde bu davranışın %1.5 ile %32 arasında değişen bir oranla daha yaygın olduğu gözlemlenmiştir (Walker ve Sleath, 2017). Yetişkin bireylerin bu eylemde bulunma oranı ise %1.4 ile %16.3 aralığında olup mağduriyet yaşama oranlarına göre daha yüksekken; gençlerin cinsel içerikli mesajları üçüncü şahıslarla paylaşma oranı ise %3 (soru şekli: Son 3 ayda paylaşılmış mesajlara yönelik) ile %24 (soru şekli: herhangi bir zaman diliminde daha önce paylaşıldı mı?) arasında değişkenlik göstermektedir. Bu bağlamda bazı bireylerin gönderdikleri mesajların diğer kişilerle paylaşıldığının farkında olamayacakları ya da gerçekleştirdikleri eylemin hoş karşılanmayacak bir durum olmasından ötürü bunu açıkça dile getirmeyecekleri düşünüldüğünde bahsedilen oranların daha yüksek olma ihtimalinden söz edilebilir.

Cinsiyet faktörü ele alındığında, yetişkin erkeklerde mağdur olma oranı %1.8 (soru şekli: Daha önce hiç cinsel içerikli mesaj/fotoğraflarınız sizin izniniz dışında internette paylaşıldı mı?) (Gámez-Guadix ve ark., 2015) ile %10.4 (soru şekli: Son 12 ayda başkaları sizin cinsel içerikli fotoğraf/videolarınızı paylaştı mı?) (Priebe ve Svedin, 2012) arasında değişirken, aynı çalışmalara göre yetişkin kadınlarda ise %0.5 ile %3.3 arasında seyretmektedir.

Partnerlerin birbirlerine ait cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/videoları başkalarına gönderip göndermediği sorulduğunda, en yüksek oran aldatan ilişkilerde (%21), daha sonra arada ciddi bir bağlılığın olmadığı ilişkilerde (%15) ve en düşük oran da %3 ile daha ciddi ilişkilerde görülmüştür. Aynı katılımcılara partnerlerinin bu mesajları başkalarına göndermelerinden korkup korkmadığı sorulduğunda ise ilginç bir şekilde bağlılık gerektirmeyen ilişkilerde %53, aldatanlarda %46 ve ciddi ilişkilerde %26 olmak üzere daha yüksek oranlara ulaşılmıştır. Buna göre algılanan riskin olayın gerçekleşmesi ihtimaline nazaran daha yüksek olduğu söylenebilir. Yine de bireylerin içinde bulundukları ilişkinin türüne göre bu oranlar değişiklik göstermektedir (Drouin ve ark., 2013).

Renfrow ve Rollo'nun çalışmasında (2014) katılımcıların çoğu cinsel içerikli mesajlaşmada içeriklerin üçüncü şahıslarla paylaşılması gibi risklerin oldukça yüksek olduğunu, kişilerin rızası olmadan paylaşım yapmanın utanca ve itibar kaybına sebep olacağını ve cinsel içerikli mesajlaşma kabul gören ve olağan bir eylem olarak görülse de üçüncü şahıslarla paylaşımının güven ihlali anlamına geldiğini belirtmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%41) cinsel içerikli mesajlaşmanın çok da büyütülecek bir durum olmadığına katılırken küçük bir kesim (%10) mesajların kişinin rızası alınmadan başkalarıyla paylaşılması gibi bazı durumlar altında ciddi sonuçlar oluşturabileceğini söylemektedir.

Cinsel içerikli mesajların yayılmasında etkili faktörlerin ne olduğuna dair yapılan araştırmalar doğrultusunda, cinsiyet rolleri ve beklentilerin yayılma davranışı üzerinde etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Erkekler bu davranışı bulundukları sosyal çevrede bir değer kazanma aracı olarak görmekte ve dolayısıyla davranışın daha kabul edilebilir olduğunu -özellikle partnerler arası ilişki sona erdiyse- belirtmektedir. Aktif cinsel yaşantıya sahip olan ve daha önce başkalarının cinsel içerikli mesajlarına erişmiş olan bireylerin bu tarz mesajların yayılabileceğine olan inancının daha yüksek olduğu ve aynı zamanda mesajların yayılmasını "eğlenceli bir durum" olarak nitelendirildiği gözlemlenmiştir. Bahsedilen bulgular ışığında bazı

bireylerin cinsel içerikli mesajların başkalarına gönderilmesini çevrimiçi ve fiziksel cinsel aktivitenin bir parçası olarak nitelendirildiği, gruplar arası yapılan karşılıklı paylaşımlar doğrultusunda bu tarz paylaşımların yapılması gerektiği algısı uyandırarak kişileri bir beklenti haline soktuğu ve böylece yayma davranışının önündeki engelleri azaltarak bireylerin mağdur olma riskini daha da artırdığı söylenebilir (Clancy ve ark., 2019). Morelli ve arkadaşlarının (2016) çalışmasına göre yaş ve cinsiyet faktörü cinsel içerikli mesajların yayılmasında etkilidir. Buna göre, kadınlar erkeklere oranla mesaj yayma davranışını daha az gösterirken genç katılımcıların yetişkinlere nazaran daha yüksek oranlara sahip olduğu gözlemlenmiştir.

Cinsel içerikli mesajlaşmanın cinsiyetlerce nasıl algılandığı da yayma davranışıyla ilişkili bulunmuştur. Kadınlar cinsel içerikli mesajlaşmanın daha özel olduğunu ve yakın ilişkiler içerisinde gerçekleşmesi gerektiğini düşünürken erkekler cinsel içerikli mesajlaşmanın oldukça yaygın ve kabul edilebilir bir davranış olduğunu; fakat bu mesajların başkalarına gönderilmesinin uygun olmadığını vurgulamıştır. Ne var ki, erkek katılımcılar davranışın uygunsuz olduğunu belirtse de erkeklerin genel olarak partnerlerinden gelen mesajları başkalarına gönderme davranışının oldukça yaygın olduğu algısına sahiptir (Lucero ve ark., 2014).

Bir başka çalışmaya göre, cinselliğe yönelik toplumsal normlar çerçevesinde kadının cinsel davranışını cezalandıran algı, kadınlarda cinsel içerikli mesajlaşma ve mağduriyet arasındaki ilişkiyi güçlendirmektedir. Bu bağlamda Burén ve Lunde (2018) kadınların cinsel içerikli mesajlaşma sonucu yaşadığı olumsuz deneyimlerin erkeklerden daha fazla olduğunu belirtmektedir. Buna ek olarak, kadınlar cinsel içerikli mesajlaşma sırasında daha fazla baskı ve zorlamaya maruz kaldıklarını belirterek mağdur olma ihtimallerinin daha yüksek olduğunu gözler önüne sermiştir (Walker ve ark., 2013). Nitekim bireylerin toplumsal cinsiyet algısına yönelik tutumları da ortaya çıkan mağduriyetlerin sebebini ve ciddiyetini belirlemede önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda kadınlar erkeklerin rüşvet, tehdit veya zorlama gibi yollarla

kendilerine fotoğraf göndermelerini istediklerini ve sonrasında bu fotoğrafların şantaj ya da intikam amaçlı çeşitli sitelerde paylaşılabildiğini belirtmiştir. Dahası, cinsel içerikli mesajlaşma karşılıklı bir davranış olmasına rağmen bu tarz fotoğraflar gönderen kadınların çoğu "fahişe" ya da böyle bir paylaşımda bulunacak kadar "salak" gibi damgalara maruz kalmaktadır (Walker ve ark., 2013). Bahsedilen bulgular doğrultusunda kadınların rutin bir şekilde bu tarz paylaşımlarda bulundukları için suçlandığından ve en başında rıza çerçevesinde bir paylaşımda bulunmalarının olası sonuçları hak ettiklerini düşündüren bir algının hakimiyetinden söz edilebilir.

Mağduriyetin olası etkileri gözlemlendiğinde, bireylerin mental sağlıkları üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğu gözlemlenmiştir. Buna göre bireyler cinsel içerikli mesajlaşmadan mağdur olduklarında güven sorunları, travma sonrası stres bozukluğu, özgüven kaybı, anksiyete ve depresyon gibi problemler yaşamaktadır. Ayrıca inkar etme, aşırı alkol tüketimi ve obsesyon geliştirme gibi negatif başa çıkma mekanizmaları da geliştirmektedirler (Bates, 2017).

Sonuç olarak, cinsel içerikli mesajlaşmadan doğan mağduriyetin, özellikle de mesajların üçüncü şahıslarla paylaşımının oldukça yaygın ve normalleştirilmiş bir davranış olduğu söylenebilir. Bireyler çoğunlukla olası mağduriyetin bilincinde olsa da, özellikle erkekler mesajların yayılmasının çok da önemli bir etki yaratmayacağını, zararsız ve hatta eğlence yaratabilecek bir davranış olabileceğini düşünmektedir. Bu da bireylerin hem başkalarına ait mesajlara kolayca erişebilmesine, hem de kendilerine gönderilen özel mesajları diğer kişilerle kolayca paylaşabilmesine ortam sağlamaktadır.

2.2. Siber Suç Korkusu

Siber ortam bireylerin hayatını kolaylaştırdığı gibi çok geniş bir kapsama sahip olduğundan olumsuz sonuçları da beraberinde getirebilmektedir. Nitekim kişiler kendilerini güvende hissettiği ortamlarda, belirli kurallar çerçevesinde ve temkinli bir biçimde bu mecrada

bulunsalar da siber ortamın bireye zarar verebilecek en muhtemel sonucu olan siber suçlarla karşılaşabilir. Bu bağlamda, bilgi teknolojilerinin gelişimi ve internet kullanımının yaygınlaşması, siber suçların teknolojik avantajları kullanabilen ve oldukça hızlı büyüyen ve gelişen suç türlerinden biri haline gelmesine neden olmuştur (Saunders, 2017). Bireylerin günlük hayatta karşılaşmakta olduğu birçok suç türü teknoloji ve internetin etkisiyle siber dünyada da yerini almış; hatta bu mecraya uygun olarak yeni suç türleri de gelişerek siber suçları daha kapsamlı bir hale getirmiştir. Buna göre siber suçlar "bilişim sistemlerinin, ağların ve bilişim sistemlerinde yer alan verilerin gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlikleri aleyhine olan eylemler ile bu sistemlerin, ağların ve verilerin kötüye kullanımı" şeklinde tanımlanabilir (Yılmaz,2018). Ne var ki, siber suçlar sadece çevrimiçi platformlardaki kullanıcılar için bir tehdit yaratmakla kalmamakta; global ekonomi, ulusal ve bireysel güvenlik gibi alanlarda da çeşitli olumsuzluklara sebebiyet verebilmektedir (Meško, 2018). Siber ortamda karşılaşılan suçlarla başa çıkabilmek gerek yeni bir kavram olmasından gerekse iz sürmenin çok da kolay olmamasından ötürü daha zor olabilmektedir. Bu bağlamda, siber kriminoloji alanında yapılmış çalışmalar, siber suçlardan doğan mağduriyetlerin diğer suç türlerine kıyasla daha farklı özelliklere sahip olabileceğini vurgulamıştır (Weulen Kranenbarg ve ark., 2017). Nitekim siber ortamda suç işleyenler arkalarında hiçbir iz bırakmadan bireylerden daha büyük topluluklara kadar geniş çaplı mağduriyetler yaratabilmektedir. Özellikle siber ortamın sahip olduğu özellikler düşünüldüğünde, failin motivasyonu ve potansiyel mağdurun varlığı internetin ve teknolojinin getirdiği bu özelliklerden oldukça etkilenmektedir. İnternetin sağladığı uzaktan ve global erişim, mağdurla fiziksel bir temas kurmama durumu, kişinin kimliğini istediği şekilde yansıtabilmesi ve hızlı veri aktarımı ile bilgi akışı gibi özellikler siber suçları mümkün kılan bir ortam sağlamaktadır (Holt ve Bossler, 2009). Nitekim siber ortamda işlenen taciz, istismar ve saldırı suçlarından doğan mağduriyete yönelik yapılmış çalışmalar çevrimiçi platformları

kullanan bireylerin yaklaşık olarak %50-80'inin bahsedilen suç türlerinden mağduriyet yaşadığını ortaya koymuştur (Halder ve ark, 2013).

Siber suç mağduriyetlerinin böylesine yüksek oranlarda seyretmesi ve teknolojinin sürekli gelişimiyle birlikte internetin sahip olduğu pekiştirici özellikler, bireylerin günlük yaşamda karşılaştıkları suçlardan mağdur olmaktan korktukları gibi siber suçlardan mağduriyete uğrama korkularını da gündeme getirmektedir. Nitekim konuya dair endişe düzeyi 2013 yılından beri artış göstermekte ve internet kullanıcılarının sanal ortamın daha az güvenilir ve öngörülemez olduğuna inancı gittikçe yükselmektedir (TNS Opinion & Social, 2015). IBM'nin 2006'da Amerika Birleşik Devletleri'nde yapmış olduğu çalışmaya göre katılımcıların siber suçlardan mağdur olma olasılığının fiziksel suçlardan mağdur olma olasılığına göre üç kat fazla olduğu görülmüştür. Yakın zamanda gerçekleştirilmiş bir başka anket çalışmasının sonuçlarına göre internet kullanıcılarının siber güvenliğe dair endişelerinin oldukça yüksek olduğu ve katılımcıların %85'inin "siber suç mağduru olma ihtimalinin arttığı" görüşüne katıldığı gözlemlenmektedir (Virtanen, 2017).

Suç korkusu kişilerin yaşam standartlarını, sosyal davranışlarını ve etkileşimlerini etkileyen bir olgudur. Bu bağlamda suç korkusu "Suçtan veya suçla ilgili sembollerden ortaya çıkan olumsuz duygusal reaksiyon" olarak tanımlanabilir (Ferraro ve LaGrange, 1987). Siber suç korkusu ise ortaya çıkan bu olumsuz duygusal reaksiyonun sadece siber suçlara yönelik şekli olarak düşünülebilir. Geleneksel suç korkusu ele alındığında bireyler yaşadıkları korkuya karşılık önlem alarak güvende hissettikleri alanın dışına çıkmazken siber suç korkusunda alınabilecek önlemler daha kısıtlı olabilmektedir. Nitekim bireyler kendilerini en güvende hissettikleri ortamlarda bile siber suçtan mağdur olma durumuyla karşı karşıya kalabilirler. Bir başka deyişle, nasıl ki bireyler siber ortamlara erişimi günün her anında, çeşitli cihazlarla ve bulunduğu çoğu ortamda sağlayabiliyorsa siber suçlarla da sınırlama olmaksızın aynı koşullar altında karşılaşma ihtimali bir o kadar olası hale gelebilmektedir.

2.2.1. Siber suç korkusuna yönelik çalışmalar

Siber suç korkusuna yönelik çalışmalar henüz çok çeşitlilik göstermemekle birlikte daha çok korkunun belirleyicilerini ortaya çıkarma ve önlem alma stratejilerini gözlemleme çerçevesinde ilerlemektedir. Bu bağlamda siber suç korkusuna yönelik sosyo-demografik özellikler, geçmiş mağduriyet tecrübesi, mağduriyet riski algısı, internet kullanım davranışları gibi belirleyiciler olduğunu söylemek mümkündür (Henson, 2011). Siber suç korkusunun geleneksel suç korkusuna kıyasla çok daha yüksek olduğunu belirten çalışmalar olmakla birlikte (Roberts ve ark. 2013), siber suç korkusu düzeyinin böylesine yüksek olmasını açıklayan faktörler tek bir çatı altında toplanamamakta ve tüm siber suç türlerine göre genelleme yapılamamaktadır (Yu, 2014). Siber suç türlerine göre değişiklik gösteren bu faktörler incelendiğinde çeşitli çalışmaların bulguları doğrultusunda internet kullanımına yönelik tecrübeye sahip olmak, özgüvenli olmak, çevrimiçi platformlarda faaliyet gösterme isteği ve becerisi gibi etkenlerin siber suç korkusuna etkisi olduğu saptanmıştır (Virtanen, 2017).

Cinsiyetin siber suç korkusunda anlamlı bir değişken olduğu görülmektedir. Nitekim Alshalan'ın 2006 yılında yapmış olduğu çalışmaya göre kadınların siber suç mağduru olma olasılıklarının daha az olmasına rağmen siber suç korkularının erkeklerden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Buna paralel olarak, kadınların siber tacize uğrama korkusunun erkeklere oranla daha fazla olduğu görülmüştür (Henson, 2011).

Bir başka çalışmaya göre, internette daha çok vakit geçiren ve interneti daha sık kullanan bireylerin siber suçlara maruz kalma olasılığının internet kullanımı daha az olan bireylere göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir (Abdulai, 2016). Bu durum da suç korkusunu tetiklediğinden, mağduriyete bağlı olarak internette daha çok vakit geçiren kişilerin siber suç korkusu oranlarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Bununla birlikte siber suç korkusunun bireylerin farkındalıklarıyla ilişkili olduğu gözlemlenmiştir (Mesko ve Bernik, 2011). Buna göre, siber suçların olası sonuçlarına yönelik farkındalığı yüksek olan bireylerle siber suç korkusu arasında bir korelasyonun varlığından söz edilmektedir. Buradaki farkındalığın bireylerin siber ortama dair sahip oldukları bilgiyle olan ilişkisi oldukça önem arz etmektedir. Nitekim çevrimiçi platformlarda yer alan bireylerin siber tehditlere yönelik bilgisi ne kadar fazlaysa, siber suçlara yönelik olası tehlikelere dair olan farkındalıklarının da bir o kadar yüksek olduğu görülmüştür (Mesko ve Bernik, 2011).

2.3.Kuramsal Çerçeve

2.3.1. Gerekçeli eylem kuramı

Bu çalışma Gerekçeli Eylem Kuramı'nın öne sürdüğü bilgiler kapsamında ele alınmış ve yürütülmüştür. Buna göre, 1975 yılında Ajzen ve Fishbein tarafından geliştirilen Gerekçeli Eylem Kuramı, bireylerin kendi iradeleri kapsamında ve gönüllü olarak gerçekleştirdikleri davranışların temelinde bireyin o davranışa yönelik tutumu ve öznel normların yattığını savunur. Bir başka deyişle, bireyin davranışı gerçekleştirmesinin belirleyicisi olan niyet; kişinin davranışa yönelik tutumu ve öznel normlarına bağlıdır. Burada davranışsal niyet, bireyin o eylemi gerçekleştirme olasılığının ne kadar güçlü olduğuna işaret etmektedir (Ajzen ve Fishbein, 1975). Dolayısıyla bir davranışa ilişkin tutum ve öznel norm ne kadar olumlu ve kuvvetliyse bireyin söz konusu davranışı gerçekleştirme olasılığı o kadar yüksektir (Ajzen, 1988). Birçok farklı alanda yapılan araştırmalarda kullanılan Gerekçeli Eylem Kuramı bireylerin davranışlarını anlamak ve öngörebilmek adına oldukça tutarlı bir model olarak ele alınmaktadır (Fisher ve ark., 1995; Sheppard ve ark., 1988). Bu bağlamda tutum, ilgili davranışa yönelik algılanan olumlu veya olumsuz sonuçlardan ve kişinin bu sonuçlara verdiği değerden oluşur (Ajzen, 1988). Öznel normlar ise bireyin sosyal çevresinde önemli kabul ettiği kişilerin (arkadaşlar, akranlar, aile vb.) o davranışa ilişkin tutumunu yansıtmaktadır. Bir başka deyişle, öznel norm davranışın sosyal çevre tarafından ne derece kabul gördüğüyle ilgilidir. Dolayısıyla

birey davranışa yönelik olumlu tutuma sahipse ve sosyal çevresinde de bu davranışın kabul gördüğünü ve gerçekleştirildiğini düşünürse; ilgili davranışı gerçekleştirmeye yönelik niyeti de daha olumlu hale gelmekte ve davranışı gerçekleştirme olasılığı artmaktadır (Ajzen,1988).

Gerekçeli Eylem Kuramı bugüne kadar cinsel içerikli mesajlaşma davranışlarını içeren farklı konuda birçok çalışmada yer almıştır (Hudson ve Fetro, 2015). İlk yapılan çalışmalar daha çok bilgisayar ve internet aracılı iletişimin bir ögesi olan sosyal medya kullanımı ve anlık mesajlaşma düzeyi kapsamında ilerlemiştir (Baker ve White, 2010; Pelling ve White, 2009). Buna göre, sosyal medyaya yönelik tutum ve öznel normların sosyal medya kullanımı davranışını öngördüğü gözlemlenmiştir (Pelling ve White, 2009). Bir diğer çalışma diğerine paralel olarak sosyal medyaya yönelik olumlu tutuma ve öznel norma sahip katılımcıların sosyal medya kullanımına yönelik niyetlerinin daha yüksek ve dolayısıyla kullanım sıklıklarının da daha fazla olduğunu saptamıştır (Baker ve White, 2010). Cinsel içerikli mesajlaşma ve Gerekçeli Eylem Kuramı çerçevesinde yapılan çalışmalara göre de daha olumlu tutum ve öznel norma sahip bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik niyetlerinin daha fazla olduğu ve buna bağlı olarak davranışı daha sık gösterdikleri gözlemlenmiştir (Hudson, 2011). Tüm bu bilgilerin ışığında ilgili kuramın cinsel içerikli mesajlaşma davranışını öngörebilmek adına uygun ve doğru sonuçlar verebileceği düşünüldüğünden, çalışmanın dizaynı Gerekçeli Eylem Kuramı çerçevesinde geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

3. Gereç ve Yöntem

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırmada 2019-2020 yılları arasında 18 yaş ve üzeri internet kullanıcısı bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ile (varsa) yaşadıkları mağduriyet ve siber suç korkusu düzeylerinin arasında bir ilişki olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nicel metodoloji kapsamında gerçekleşecek olup; incelenen davranışın da çevrimiçi bir eylem olması sebebiyle en fazla verimi sağlayabilecek olan çevrimiçi anket yoluyla veri toplanacaktır. Literatürde nitel metodoloji kullanılarak yapılmış birçok çalışma olsa da (Burkett, 2015; Matthews ve ark., 2018) daha geniş bir örnekleme ulaşabilmek ve konunun hassasiyeti bakımından daha şeffaf ve tarafsız veri toplayabilmek amacıyla araştırmanın nicel yöntemlerle yürütülmesinin daha geçerli ve güvenilir sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir. Cinsel içerikli mesajlaşmayla ilgili daha önce geçerliği ve güvenirliği kanıtlanmış Türkçe bir ölçek bulunmamasından ötürü daha önce kendi ölçekleriyle çalışmalar yapmış araştırmacıların (Weisskirch ve Delevi, 2011; Henson ve ark., 2013; Howard, 2019; Hudson, 2011) ölçekleri incelenmiş ve içlerinden araştırmanın konusu ve içeriğiyle en çok örtüşen ölçek seçilerek (Hudson, 2011) adaptasyon ve kullanımı için gerekli izinler e-mail yoluyla alınmıştır (Bkz. Ek-1). Bir diğer ölçüm aracı olan Siber Suç Korkusu Ölçeği ise Yılmaz'ın 2018'de yayımlanan "Siber Suç Korkusu ve Önlem Alma Stratejileri: Ankara'daki Teknokentler Örneği" isimli tezinin anket soruları esas alınarak hazırlanmış ve gerekli eklemeler yapılarak 5'li likert ölçek haline getirilmiştir. Bu uyarlama doğrultusunda ölçek maddelerinin tamamının siber suç korkusunu ölçmeyi amaçladığını kanıtlayabilmek ve maddelerin tek bir faktör altında toplandığını görebilmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Siber suç korkusu ölçeğinin kullanılabilirliği belirlendikten sonra her iki ölçeğin de anlaşılırlığını ve amacına hizmet edip etmediğini görebilmek için 21 kişilik bir pilot çalışma uygulanmıştır. Pilot çalışma kapsamında katılımcılara ölçeklerle birlikte geribildirimlerini paylaşabilecekleri bir açık uçlu

soru sorularak ölçeklerin anlaşılırlığına, akıcılığına ve amacına hizmet edip etmediğine dair görüşlerinin belirtilmesi istenmiştir. Ölçek uyarlaması çalışmalarından elde edilen veriler ve pilot çalışma sonuçları ilerleyen başlıklarda detaylı olarak verilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma örnekleminin belirlenmesinde Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması verileri göz önüne alınmıştır (TUİK, 2019). Buna göre 2019 yılında internet kullanım oranı %75.3 olmakla beraber bu oran Türkiye nüfusuna oranlandığında, Yazıcıoğlu ve Erdoğan'ın (2004) çalışması doğrultusunda ± 0.05 örnekleme hatası göz önünde bulundurularak örneklem büyüklüğü 400 kişi (olası eksik ya da yanlış verilerle birlikte) olarak hesaplanmıştır.

Çalışma İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun izni doğrultusunda gerçekleştirilmiştir (Bkz. Ek-2). Araştırma verileri 2 – 19 Mart 2020 tarihleri arasında "Google Formlar" kullanılarak bir sosyal medya platformu olan "Twitter" üzerinden yapılan duyuru ve paylaşım yoluyla toplanmıştır. Belirtilen süre zarfında hedeflenenden çok daha fazla katılımcıya ulaşılmış; ankete 578 kişi katılmıştır. Bu doğrultuda uç değer analizleri yapılarak örneklemin güvenirliğini azaltabilecek verilerin çıkarılmasına; fakat yeni örneklem büyüklüğünün belirlenenden fazla olması halinde herhangi bir eleme yapılmamasına karar verilmiştir. Katılımcı olma şartları yaş bakımından bir üst sınır gerektirmediğinden çok geniş ve normal dağılmayan bir yaş aralığıyla analiz gerçekleştirme ihtimalini önleyebilmek adına uç değer analizi yaşa göre gerçekleştirilerek 13 katılımcının yaşları bakımından uç değeri temsil ettiği belirlenmiştir. Bu doğrultuda bahsedilen katılımcılar veriler arasından çıkartılmıştır. Ek olarak, analizlerin daha kolay ve belirleyici olabilmesi adına katılımcıların yaşlarına göre gruplandırılarak değerlendirmeye sokulmasına karar verilmiştir. Bu doğrultuda son yarım yüzyıldaki sosyal ve ekonomik değişiklikler göz önünde barındırılarak oluşturulan ve ergenlik ile yetişkinlik arasında 18-25 yaş aralığını kapsayan bir dönem olarak

kabul edilen “beliren yetişkinlik dönemi” (Arnett, 2000) referans alınmış; araştırma örneklemi genelinde “Beliren yetişkin” ve “Yetişkin” olmak üzere iki grup oluşturulmuştur. Son olarak kalan katılımcıların verileri incelendiğinde araştırmanın güvenirliğini tehlikeye atacak herhangi bir sebebe (gelişigüzel işaretleme yapmak gibi) rastlanmamış; böylece 565 katılımcının verileri ile analizlere başlanmıştır.

3.3. Pilot Çalışma

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Klinik Araştırmalara Etik Kurulu’nun onayı doğrultusunda veri toplama aşamasına geçmeden önce uyarlanan ölçek ve anket formlarının çalışmanın amacına hizmet edip etmediğini görebilmek amacıyla pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırma konusuna istinaden pilot çalışma katılımcıları ağırlıklı olarak psikiyatri, psikoloji, sosyoloji, hukuk gibi uzman görüşüne sahip olabilecek alanlardaki kişilerden seçilmiştir. Katılımcılara anket içeriğinin yanı sıra görüşlerini ve geribildirimlerini belirtebilecekleri açık uçlu bir soru da sorularak ölçeğin akıcılığı, anlaşılırlığı, amacına hizmet edip etmediği gibi kriterleri değerlendirmeleri istenmiştir. 21 kişinin katılım gösterdiği pilot çalışma sonucunda elde edilen veriler SPSS programına aktarılarak kullanılan ölçeklerin güvenirliğini saptamak amacıyla güvenirlik analizi yapılmış ve cinsel içerikli mesajlaşma alt ölçekleri ile siber suç korkusu ölçeğinin Cronbach’s Alpha katsayıları saptanmıştır. Yapılan analizler doğrultusunda güvenirlik katsayılarının tutum alt ölçeği için α=.74, öznel norm alt ölçeği için α=.74, eylemde bulunma olasılığı alt ölçeği için α=.90, eylemde bulunma sıklığı alt ölçeği için α=.82 ve siber suç korkusu ölçeği için α=.89 olduğu görülmüştür. Cronbach’s Alpha katsayısı değerlendirilirken; $\alpha<0.5$ ise ölçek güvenli değil, $0.5<\alpha<0.6$ ise zayıf, $0.6<\alpha<0.7$ ise kabul edilebilir, $0.7<\alpha<0.9$ ise iyi ve $\alpha>0.9$ ise mükemmel şeklinde sınıflandırılmaktadır (Özdamar, 2004). Buna göre araştırma kapsamında kullanılacak tüm ölçek ve alt ölçeklerin iyi ve mükemmel derecede güvenirliğe sahip olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte katılımcıların geribildirimleri değerlendirilmeye alındığında görüşlerin 4 farklı başlık altında kümelendiği saptanmıştır. Buna göre (a) anketin uzunluğu, (b) soruların tekrarlandığının düşünülmesi (soru içeriklerinin aynı zannedilmesi), (c) kullanılan veri toplama aracından ötürü seçenekleri görüntülemede karşılaşılan sorunlar ve (d) pozitif geribildirimler en çok bahsedilen görüşler olmuştur. Anketin uzunluğu alışılagelmiş çalışmalardan biraz fazla olsa da içerdiği tüm sorular çalışmanın ölçmesi gerektiği farklı bölümlere hitap ettiğinden pilot çalışma sonucunda formdan herhangi bir soru ya da ölçek çıkarmak mümkün olmamıştır. Soruların tekrar ettiğinin zannedilmesi cinsel içerikli mesajlar ile fotoğraf/videoların ayrı kategorilerde ele alınmasından ve dolayısıyla benzer soruların iki kategori için de sorulmasından kaynaklanmıştır. Bu ayrımın anket içinde yeterince öne çıkmamasından ötürü katılımcılar aynı soru grubunun tekrar önlerine geldiğini düşünmüşlerdir. Bu karışıklığın önlenmesi adına "mesajlar" ve "fotoğraf/videolar" için ayrı cevaplanması gereken kısımlarda büyük harf yazımı ve ekstra uyarılar kullanılarak iyileştirmeye gidilmiştir. Bir başka geribildirim olarak Google Formlar aracının telefon, tablet vb. farklı cihazlar üzerinden açıldığında soruları ya da seçenekleri tam olarak göstermemesinden kaynaklı olarak katılımcıların cevaplarken sıkıntı çektiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda sorularda farklı düzenlemelere gidilerek anket tasarımı tüm mobil cihazlara uygun hale getirilmiş ve akış sağlanmıştır. Son olarak anketin gayet anlaşılır ve güncel detaylara parmak bastığına yönelik olumlu geribildirimler de değerlendirilerek tüm maddeler ve sorular tekrar gözden geçirilmiş ve gerekli düzeltmeler yapılarak daha anlaşılır ve basit bir dille veri toplama aşamasına geçilmiştir.

3.4. Veri Toplama Araçları

3.4.1. Demografik bilgi formu

Çalışmacı tarafından hazırlanan bu form katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu, ilişki durumu, cinsel yönelimi ve internet kullanımına yönelik toplam 6 sorudan oluşmaktadır.

Ayrıca formun sonunda (varsa) mağduriyeti ve düzeyini ölçebilmek adına evet/hayır, derecelendirme ve çoklu yanıt soruları eklenmiştir.

3.4.2. Cinsel içerikli mesajlaşma ölçeği

Daha önce Hudson'un (2011) doktora tezinde ölçüm aracı olarak kullanmış olduğu bu ölçek, gerekli izinler doğrultusunda konu içeriğine uygun olarak çalışmaya uyarlanarak ve Türkçeye çevrilerek kullanıma hazır hale getirilmiştir. Ölçeğin başlangıcında katılımcıların soruları en doğru şekilde cevaplandırabilmeleri adına cinsel içerikli mesajlaşmanın ne olduğuna dair gerekli açıklamalar verilmiştir. Ölçek kapsamında 8 farklı Likert ölçek bulunmakta ve bunların her biri bakış açısını anlama ve eylemde bulunmaya yönelik farklı maddeler içermektedir.

Bu bağlamda, ölçeğin içerdiği maddeler, maddenin ölçmeyi amaçladığı bileşene göre 4 farklı alt ölçek kapsamında gruplandırılmıştır. Alt ölçekler sırasıyla, (1) Cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik tutum, (2) Cinsel içerikli mesajlaşmada öznel normlar, (3) Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma olasılığı ve (4) Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma sıklığı şeklindedir. Tutum alt ölçeği 5'li likert şeklinde olup *(1=Kesinlikle katılmıyorum, 2=Biraz katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Biraz katılıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum)* toplam 19 madde içermektedir. Alt ölçekten alınabilecek minimum puan 19, maksimum puan 95'tir ve yüksek puan tutumun daha olumlu yönde olduğunu göstermektedir. Öznel norm alt ölçeği toplam 18 madde içermektedir. Bu maddelerin 8 tanesi 4'lü likert formundadır *(1=Hiç yaygın değil, 2=Pek yaygın değil, 3=Biraz yaygın, 4=Çok yaygın)* ve alınabilecek minimum puan 8, maksimum puan 32'dir. Kalan maddeler 5'li likert şeklindedir *(1=Kesinlikle katılmıyorum, 2=Biraz katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Biraz katılıyorum, 5=Kesinlikle katılıyorum)* ve ölçekten alınabilecek minimum puan 10, maksimum puan 50'dir. Hudson'ın (2011) puanlama cetveli referans alındığında her iki ölçek de aynı alt ölçeğe ait olduğundan puanlar toplanarak analiz edilmektedir. Buna göre öznel norm alt ölçeğinden alınabilecek minimum puan 18,

maksimum puan ise 82'dir. Buna göre yüksek puan, katılımcılarının öznel normlarının daha kuvvetli olduğunu göstermektedir.

Davranışta bulunma olasılığı alt ölçeği toplam 18 madde içermekte olup 5'li likert şeklinde oluşturulmuştur (min:18, maks:90). Yüksek puan katılımcıların cinsel içerikli mesajlaşmada bulunma ihtimalinin daha fazla olduğunu göstermektedir. Son olarak davranış sıklığı alt ölçeği 18 madde içermekte olup 4'lü likert şeklinde *(Seçenekler: Hiçbiri, Sadece mesaj, Sadece fotoğraf/video, Her ikisi de)* oluşturulmuştur. Sıklık ölçüldüğünden puan hesaplama evresinde ölçek 3'lü likert gibi ele alınmış ve "Hiçbiri" için "0", "Sadece mesaj" ya da "Sadece fotoğraf/video" için "1", "Her ikisi de" için "2" puan olacak şekilde düzenlemeler yapılmıştır. Böylece ölçekten alınabilecek minimum puan 0, maksimum puan 36 olmakla birlikte yüksek puan bireylerin daha sık cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunduğunu göstermektedir. 0 puan alan katılımcılar ise daha önce hiç cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmamış grubu temsil etmektedir.

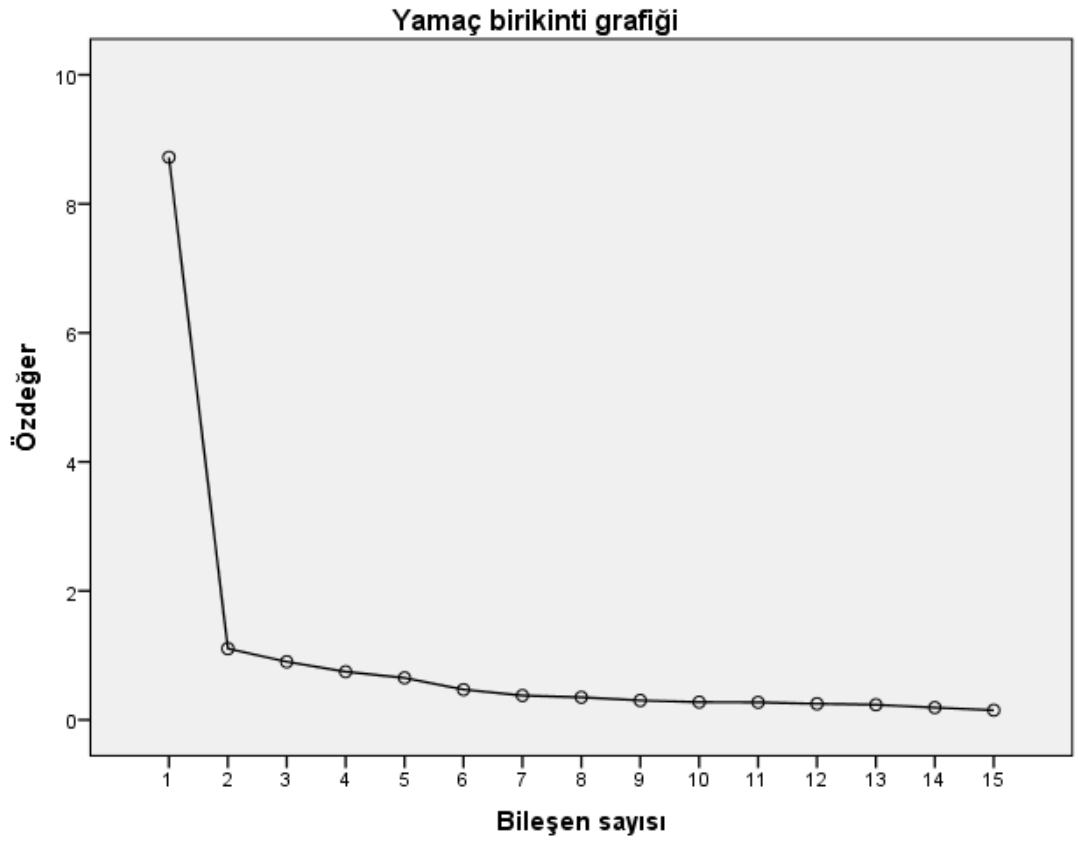
Cinsel içerikli mesajlaşma ölçeğinin örneklem genelindeki güvenirliğini tespit etmek amacıyla 565 katılımcının verileri doğrultusunda yapılan güvenirlik analizi sonucu elde edilen Cronbach's Alpha katsayıları tutum alt ölçeği için α=.83, öznel norm alt ölçeği için α=.73, eylemde bulunma olasılığı alt ölçeği için α=.90 ve eylemde bulunma sıklığı alt ölçeği için α=.87 olarak saptanmıştır. Buradan hareketle, cinsel içerikli mesajlaşma ölçeğinin tüm alt ölçeklerinin araştırma örneklemi genelinde iyi ve mükemmel derecede güvenirliğe sahip olduğu görülmektedir.

3.4.3. Siber suç korkusu ölçeği

Katılımcıların siber suçlara yönelik korku düzeylerini ölçebilmek adına oluşturulan veri toplama aracı farklı suç türlerine ait ifadeler barındıran toplam 15 maddeden oluşan 5'li bir likert ölçekten (1=Hiç korkmuyorum, 2=Pek korkmuyorum, 3=Biraz korkuyorum,

4=Korkuyorum, 5=Çok korkuyorum) meydana gelmektedir. Ölçek maddeleri Yılmaz'ın (2018) siber suç korkusu konulu yüksek lisans tezinde kullanmış olduğu anket sorularından uyarlanarak hazırlanmıştır. Ölçekten alınacak minimum puan 15, maksimum puan 75 olup; yüksek puan siber suç korkusu düzeyinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. Buna göre, ölçekten elde edilen toplam puanların örneklem genelinde normal dağılım gösterip göstermediğini görebilmek amacıyla yapılan normallik testi sonucunda çarpıklık ve basıklık değerlerinin ±1.5 arasında olduğu; dolayısıyla puanların normal dağılım gösterdiği saptanmıştır (Tabachnick ve Fidell., 2007). Buradan hareketle siber suç korkusu düzeyini "Düşük" ve "Yüksek" olarak gruplandırmak amacıyla toplam puanların ortalamasına bakılmış ve kesme noktası 55 puan olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda 15-55 puan aralığı korku düzeyi düşük; 56-75 puan aralığı ise korku düzeyi yüksek grubu belirtmektedir.

Ölçek maddelerinin tamamının siber suç korkusunu ölçmeyi amaçladığını görebilmek adına açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Verilerin açımlayıcı faktör analizi için uygun olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kaiser-Meyer Olkin-Bartlett testi sonucunda KMO katsayısının .945 ve Bartlett testi x^2 değerinin 6428,12 ($p<.01$) anlamlı olduğu görülmüştür. Bu değerler, verilerin açımlayıcı faktör analizi ile modellenmesi için yeterli düzeyde olduğunun göstergesidir (Büyüköztürk, 2007). İlgili ölçeğin faktör yapısı yamaç birikinti grafiği üzerinden incelendiğinde özdeğeri 1'in üzerinde sadece tek bir faktörün olduğu saptanmıştır (Şekil I).

Şekil I. ***Siber suç korkusu ölçeğine ilişkin yamaç birikinti grafiği***

Yapılan analiz ölçek maddelerinin tek bir faktöre yüklendiğini göstermektedir. Bu doğrultuda bahsedilen faktör toplam varyansın %58.151'ini açıklamaktadır. Ölçek maddelerinin faktör yükleri incelendiğinde .69 ile .83 arasında değiştiği görülmüştür. Her bir maddenin sahip olduğu faktör yükü Tablo I'de gösterilmektedir.

Tablo I. ***Siber Suç Korkusu Ölçeği'ne ait faktör analizi sonuçları***

Maddeler	Faktör Yükü F1
Kişisel verilerimin rızam olmaksızın casus yazılımlar yoluyla kaydedilmesi (Örneğin klavyeden basılan tüm tuşları veya ekranın anlık görüntüsünü kaydedebilen bir casus yazılım yoluyla)	.830
Kişisel/gizli yazışmalarımın, fotoğraflarımın üçüncü kişiler tarafından ifşa edilmesi	.829
Çevrimiçi platformlarda kişisel verilerimin rızam dışında kullanılması yoluyla kimlik hırsızlığına maruz kalmak (profilimin kopyalanması, kişilere benim ağzımdan mesaj atılması vb.)	.818
Bilişim sistemime hukuka aykırı bir şekilde girilmesi ve kullandığım hesapların/cihazların hacklenmesi	.817
Elektronik ortamda yaptığım haberleşmelerin gizliliğinin ihlal edilmesi, kayda alınması veya ifşa edilmesi	.780
Bilişim sistemleri aracılığıyla hırsızlığa maruz kalmak (Örneğin hesabımdaki paranın internet bankacılığı parolam kullanılarak çalınması)	.778
Banka ya da kredi kartlarımın ya da bunlara ait bilgilerin başkalarının eline geçmesi ve/veya sahteciliğinin yapılması	.777
Çevrimiçi ortamda virüs ya da zararlı yazılımlarla karşılaşmak	.776
Sosyal medya, e-mail ya da internet siteleri üzerinden tacize uğramak	.743
Çevrimiçi ortamda sürekli rahatsız edilmek, hakarete uğramak ya da alaya maruz kalmak	.728
Çevrimiçi platformlar üzerinden nefret ve ayrımcılık suçuna maruz kalmak	.717
Spam içerikli ya da bulaşıcı e-postalar almak	.716
Sosyal medya, e-mail ya da internet siteleri üzerinden tehdit ve/veya şantaja uğramak	.709
Çevrimiçi ortamdaki hareketlerimin ve/veya tarayıcı geçmişimin üçüncü kişiler tarafından görüntülenmesi	.708
Çevrimiçi platformlar üzerinden dolandırıcılığa uğramak (Örneğin online alışveriş yaptığım sitenin aslında var olmaması, parasını ödediğim ürünü göndermemesi ya da aldığın üründen farklı bir şey göndermesi)	.691

Siber suç korkusu ölçeğinin örneklem genelindeki güvenirliğini belirlemek amacıyla yapılan güvenirlik analizi sonucu Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısının α=.94 olduğu saptanmıştır. Güvenirlik katsayısının değerlendirme aralıkları göz önünde bulundurulduğunda siber suç korkusu ölçeğinin mükemmel derecede güvenirliğe sahip olduğu görülmektedir (Özdamar, 2004).

3.5. Verilerin Analiz Yöntemi

Toplanan verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 22.0 programı kullanılmıştır. Uç değer analizleri sonucu araştırma güvenirliğini düşürme ihtimali olan katılımcılar çıkarıldıktan sonra verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini saptamak adına normallik testi yapılmıştır. Buna göre ölçek ve alt ölçeklerden elde edilen verilerin çarpıklık katsayıları (*skewness*) ±1.5 sınırları içinde olduğundan puanların normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir (Büyüköztürk, 2007). Dolayısıyla puanların normal dağılım gösteriyor olmasından yola çıkarak ölçekler ve ilgili değişkenler kullanılarak tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Ayrıca çalışmanın odaklandığı araştırma soruları doğrultusunda betimleyici analizler ve Pearson korelasyon analizi de gerçekleştirilmiştir.

4. Bulgular

Elde edilen veriler doğrultusunda öncelikle katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin betimleyici analizler yapılmıştır. Daha sonra, veri toplama araçları olarak kullanılan cinsel içerikli mesajlaşma ve siber suç korkusu ölçeklerinin içerdiği maddelere yönelik frekans analizlerine bakılmıştır. Cinsel içerikli mesajlaşma ölçeğine ait 4 alt ölçek (tutum, öznel norm, eylemde bulunma olasılığı ve eylemde bulunma sıklığı) içerdiği maddelere göre gruplandırılarak ayrı başlıklar altında ele alınmış ve tablolandırılmıştır.

Betimleyici analizler sonrasında kullanılan ölçekler ve alt ölçekleri arasındaki ilişkiyi saptamak adına Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. İlgili değişkenlerin cinsel içerikli mesajlaşma ölçeğine ilişkin alt ölçeklerden alınan puanlarda yarattığı olası anlamlı farklılığı belirlemek adına tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Aynı adım siber suç korkusu ölçeği için de gerçekleştirilmiştir.

Bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmadan doğan mağduriyetlerine ilişkin analizler için öncelikle mağduriyet yaşayan ve yaşamayan katılımcılar gruplandırılmış, daha sonrasında mağduriyet dereceleri ve şekillerine yönelik gerekli analizler uygulanmıştır. Her bir analiz için oluşturulan ve daha ayrıntılı bilgi içeren tablolar ilgili bölümlerin içerisinde verilmiştir.

4.1 Betimleyici Analizler

4.1.1 Sosyo-demografik özelliklere ilişkin analizler

Araştırma kapsamında katılımcılara cinsiyet, yaş, eğitim, cinsel yönelim, ilişki durumu ve internet kullanım süresine dair sorular yöneltilmiştir. Demografik sorulara dair ayrıntılı sonuçlar Tablo I'de verilmiştir. Buna göre, katılımcıların %70,4'ü kadın (n=398) iken, %29,6'sı (n=167) erkektir. Yaş aralıkları incelendiğinde "Beliren yetişkin" olarak değerlendirilen katılımcıların oranı %61,4 (n=347) iken, "Yetişkin" katılımcılar %38,6'lık (n=218) bir kısmı oluşturmaktadır.

Eğitim seviyeleri incelendiğinde %76,3 (n= 431) ile katılımcıların büyük çoğunluğunun lisans mezunu olduğu saptanmıştır. Katılımcıların %18,4'ü (n=104) ise yüksek lisans mezunu olduğunu belirtmiştir. Cinsel yönelime gelindiğinde %87,8 (n=496) ile katılımcıların çoğunlukla heteroseksüel olduğu görülmektedir. Katılımcıların %6,5'i (n=37) ise biseksüel olduğunu belirtmiştir.

İlişki durumuna gelindiğinde %45,1 (n=255) ile "İlişkisi yok" seçeneğini, %39,8 (n=225) ile "İlişkisi var" seçeneğini işaretleyen katılımcılar izlemektedir. Katılımcıların %9,2'si (n=52) ise "Evli" olduğunu belirtmiştir.

İnternet kullanım süresine bakıldığında %40,2 (n= 227) ile çoğunluğun 3-5 saat aralığında internette bulunduğu saptanmıştır. 5 saat ve üzeri kullanımı olan katılımcılar ise %30,8 (n=174) ile ikinci sırada yer almaktadır. 1-3 saat aralığında internet kullanımı gerçekleştiren katılımcılar %28,3'lük (n=160) bir orana sahipken; katılımcıların sadece %0,7'si (n=4) interneti 1 saatten az kullanmaktadır.

Tablo II. ***Katılımcıların Demografik Özellikleri***

Demografik Değişkenler (N=565)		Frekans (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	398	70,4
	Erkek	167	29,6
Yaş	Beliren Yetişkin (18-25)	347	61,4
	Yetişkin (26 ve üzeri)	218	38,6
Eğitim	İlkokul	0	0
	Ortaokul	1	0,2
	Lise	18	3,2
	Lisans	431	76,3
	Yüksek Lisans	104	18,4
	Doktora	11	1,9
Cinsel Yönelim	Heteroseksüel	496	87,8
	Homoseksüel	8	1,4
	Biseksüel	37	6,5
	Diğer	15	2,7
	Cevap vermek istemiyorum	9	1,6
İlişki Durumu	İlişkisi yok	255	45,1
	İlişkisi var	225	39,8
	Nişanlı	16	2,8
	Evli	52	9,2
	Boşanmış	4	0,7
	Dul	0	0
	Cevap vermek istemiyorum	13	2,3
İnternet Kullanım Süresi	1 saatten az	4	0,7
	1-3 saat	160	28,3
	3-5 saat	227	40,2
	5 saat ve üzeri	174	30,8

4.1.2 Cinsel içerikli mesajlaşma ölçeği

4.1.2.1 Cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik tutum alt ölçeği

Genel çerçeveye bakıldığında katılımcılar cinsel içerikli mesajlaşmayı betimlerken çoğunlukla daha olumlu ifadeleri seçmiştir. Yine de katılımcıların cinsel içerikli mesajlaşmanın olumsuz olabilecek yönlerinin de farkında olduğu söylenebilir. Elde edilen verilere göre, katılımcıların %70,6'sı "kesinlikle katılıyorum" ya da "biraz katılıyorum" diyerek cinsel içerikli mesajlaşmayı "tehlikeli" olarak nitelendirmiştir. %50'den fazla katılımcının "kesinlikle katılıyorum" ya da "biraz katılıyorum" cevaplarıyla tercih ettikleri ve olumlu tutuma yönelik bazı nitelemeler "heyecan verici" (%71,5), "flörtöz" (%67,6), "seksi" (%64,5), "kışkırtıcı" (%63) ve "eğlenceli" (%60,6) şeklindedir. Olumsuz tutuma yönelik ifadelere bakıldığında ise katılımcıların bu nitelemeleri tercih etmediği görülmektedir. Nitekim "ahlaka aykırı" için "kesinlikle katılmıyorum" seçeneği %46,9 iken, "iğrenç" için %39,6 ve "yakışıksız" için %36,6 olarak belirlenmiştir. Buna göre katılımcıların cinsel içerikli mesajlaşmayı tehlikeli bulsa da çoğunlukla olumlu bir tutum içerisinde olduklarını söylemek mümkündür (Tablo III).

Tablo III. ***Tutuma Yönelik Ölçek İfadeleri için Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu (N=565)***

Aşağıdaki ifadelerin cinsel içerikli mesajlaşma davranışını ne ölçüde tanımladığını işaretleyiniz.

Madde	Kesinlikle Katılmıyorum n(%)	Biraz katılmıyorum n(%)	Kararsızım n(%)	Biraz katılıyorum n(%)	Kesinlikle katılıyorum n(%)	Ort.
Tehlikeli*	35(6,2)	60(10,6)	71(12,6)	186(32,9)	213(37,7)	3,85
Heyecan verici	52(9,2)	46(8,1)	63(11,2)	211(37,3)	193(34,2)	3,79
Kışkırtıcı	58(10,3)	52(9,2)	99(17,5)	178(31,5)	178(31,5)	3,65
Seksi	48(8,5)	57(10,1)	96(17)	219(38,8)	145(25,7)	3,63
Flörtöz	68(12)	55(9,7)	60(10,6)	258(45,7)	124(21,9)	3,56
Eğlenceli	67(11,9)	52(9,2)	104(18,4)	201(35,6)	141(25)	3,53
Sağlıklı	111(19,6)	87(15,4)	194(34,3)	121(21,4)	52(9,2)	2,85
Yakışıksız*	207(36,6)	138(24,4)	99(17,5)	62(11)	59(10,4)	2,34
Zararsız	170(30,1)	181(32)	120(21,2)	62(11)	32(5,7)	2,30
İğrenç*	224(39,6)	131(23,2)	97(17,2)	67(11,9)	46(8,1)	2,26

Ahlaka aykırı*	265(46,9)	97(17,2)	93(16,5)	63(11,2)	47(8,3)	2,17

*Puan hesaplanırken ters kodlama yapılan maddeler

Katılımcılar cinsel içerikli mesajlaşma için olumlu betimlemelerde bulunsa da sonucunda karşılaşılabilecek muhtemel olumsuzluklar olduğunu düşünmektedirler. Nitekim, katılımcılar "biraz katılıyorum" ya da "kesinlikle katılıyorum" diyerek cinsel içerikli fotoğraf/video (%78,2) ve cinsel içerikli mesaj (%73,1) göndermenin ağır bedellerinin olabileceğini söylemiştir. Yine katılımcıların çoğunluğu kendi yaş grubundaki insanların cinsel içerikli mesaj (%72) ve cinsel içerikli fotoğraf/video (%59,9) gönderiminde gerçek hayata kıyasla daha cüretkâr olabileceklerini düşünmektedir. Hem mesaj hem fotoğraf/video için katılımcıların %25'i kararsız kalırken, %45,3'ü cinsel içerikli mesaj göndermenin çok da büyük bir mesele olmadığını düşünmektedir. Öte yandan cinsel içerikli fotoğraf/video için katılımcıların %41,6'sı "kesinlikle katılmıyorum" ya da "biraz katılmıyorum" diyerek bunu büyük bir mesele olarak görmektedir. Son olarak katılımcıların çoğunluğu cinsel içerikli fotoğraf/videoların (%47,6) ve mesajların (%57) üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağını düşünmektedir (Tablo IV).

Tablo IV. ***Tutuma Yönelik Ölçek İfadeleri için Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu (2) (N=565)***

Aşağıda yer alan cinsel içerikli mesajlaşma/fotoğraf/video ile ilgili ifadelere ne ölçüde katıldığınızı işaretleyiniz.

Madde	**Kesinlikle Katılmıyorum n(%)**	**Biraz katılmıyorum n(%)**	**Kararsızım n(%)**	**Biraz katılıyorum n(%)**	**Kesinlikle katılıyorum n(%)**	**Ort.**
Cinsel içerikli fotoğraf/video göndermenin ağır bedelleri olabilir.*	19(3,4)	33(5,8)	71(12,6)	139(24,6)	303(53,6)	4,19
Cinsel içerikli mesajlar göndermenin ağır bedelleri olabilir.*	23(4,1)	49(8,7)	80(14,2)	144(25,5)	269(47,6)	4,04
Benim yaş grubumdaki insanlar cinsel içerikli mesajlaşmada gerçek hayatta olduklarından daha cüretkardır/ileriye giderler.	20(3,5)	35(6,2)	103(18,2)	177(31,3)	230(40,7)	3,99
Benim yaş grubumdaki insanlar cinsel içerikli fotoğraf/video gönderiminde gerçek hayatta olduklarından daha cüretkardır/ileriye giderler.	31(5,5)	75(13,3)	122(21,6)	194(34,3)	143(25,3)	3,61
Cinsel içerikli mesajlar göndermek çok da büyük bir mesele değildir.	54(9,6)	114(20,2)	141(25)	147(26)	109(19,3)	3,25
Cinsel içerikli fotoğraf/video göndermek çok da büyük bir mesele değildir.	106(18,8)	129(22,8)	141(25)	101(17,9)	88(15,6)	2,89
Cinsel içerikli fotoğraf/videolar, genellikle 3. Şahıslarla paylaşılır.*	158(28)	111(19,6)	125(22,1)	115(20,4)	56(9,9)	2,65
Cinsel içerikli mesajlar, genellikle 3. Şahıslarla paylaşılır.*	182(32,2)	140(24,8)	132(23,4)	79(14)	32(5,7)	2,36

*Puan hesaplanırken ters kodlama yapılan maddeler

4.1.2.2 Cinsel içerikli mesajlaşmada öznel normlar alt ölçeği

Elde edilen bulgulara göre, katılımcıların büyük çoğunluğu kendi yaş grubundaki kadınların başkasına cinsel içerikli mesaj (%65,3) ve fotoğraf/video (%54,1) göndermesinin yaygın bir davranış olduğu görüşündedir. Öte yandan kadınların kendilerine ait cinsel içerikli fotoğraf/videoları çevrimiçi platformlarda paylaşması (%84,1) ve bu mesaj ya da görsellerin asıl alıcısı haricinde başka kişilerle de paylaşılmasının (%83,4) yaygın olmadığı düşünülmektedir.

Katılımcılar kendi yaş gruplarındaki erkeklerin cinsel içerikli mesaj (%90,6) ve fotoğraf/video (%77,8) gönderiminin oldukça yaygın olduğunu düşünmektedir. Bu bağlamda katılımcılar erkekler arasındaki yaygınlığın kadınlara kıyasla daha fazla olduğu görüşündedir. Yine kadınlara kıyasla erkeklerin kendisine ait cinsel içerikli fotoğraf/videoları çevrimiçi platformlarda paylaşması (%58,2) ve bu içeriklerin üçüncü şahıslarla paylaşılmasına (%44,1) yönelik "hiç yaygın değil" veya "pek yaygın değil" cevapları kadınlar düşünülerek verilen cevaplara kıyasla neredeyse yarı yarıya bir farklılık göstermektedir (Tablo V).

Katılımcıların yarısından fazlası birbirine cinsel içerikli fotoğraf/video (%57,9) ya da mesaj (%56,5) gönderen kişilerin birlikte olma ihtimalinin daha yüksek olduğunu düşünmektedir. Öte yandan birbirine cinsel içerikli fotoğraf/video (%51,8) ya da mesaj (%47,8) gönderen kişilerin birlikte olmasına yönelik beklenti sorulduğunda katılım oranları bir önceki maddeye göre düşmüş olsa da yine grubun çoğunluğunu oluşturmaktadır.

Katılımcıların %46,2'si çoğu yakın arkadaşının birilerine cinsel içerikli mesaj; %38,3'ü ise cinsel içerikli fotoğraf/video gönderdiklerini düşünmektedir. Elde edilen sonuçlara göre katılımcılar genel olarak akranlarının sosyal paylaşım sitelerinde fotoğraf/video (%20,7) ya da mesaj (%20,4) yayınlamasına yönelik bir baskı görmediğini ifade etmiştir. Son olarak

katılımcıların yarıya yakını cinsel içerikli fotoğraf/video (%53,1) ya da mesaj (%44,8) gönderirse önemsedikleri insanlar tarafından kınanacağını düşünmektedir (Tablo VI).

Tablo V. ***Öznel Norma Yönelik Ölçek İfadeleri İçin Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu (N=565)***

Aşağıda yer alan ifadelerin kendi yaş grubunuzdaki **KADINLAR** arasında ne derecede yaygın olduğunu düşünüyorsunuz?

Madde	**HYD n (%)**	**PYD n (%)**	**BY n (%)**	**ÇY n (%)**	**Ort.**
Başkasına cinsel içerikli MESAJ gönderme	56(9,9)	140(24,8)	250(44,2)	119(21,1)	2,76
Başkasına cinsel içerikli FOTOĞRAF/VİDEO gönderme	84(14,9)	175(31)	216(38,2)	90(15,9)	2,55
Kendisine ait cinsel içerikli fotoğraf/videoları çevrimiçi platformlarda paylaşma	283(50,1)	192(34)	73(12,9)	17(3)	1,69
Cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/videoları asıl alıcısı haricinde başka kişilerle de paylaşma	289(51,2)	182(32,2)	71(12,6)	23(4,1)	1,70

Aşağıda yer alan ifadelerin kendi yaş grubunuzdaki **ERKEKLER** arasında ne derecede yaygın olduğunu düşünüyorsunuz?

Madde	**HYD n(%)**	**PYD n(%)**	**BY n(%)**	**ÇY n(%)**	**Ort.**
Başkasına cinsel içerikli MESAJ gönderme	22(3,9)	31(5,5)	150(26,5)	362(64,1)	3,51
Başkasına cinsel içerikli FOTOĞRAF/VİDEO gönderme	42(7,4)	83(14,7)	190(33,6)	250(44,2)	3,15
Kendisine ait cinsel içerikli fotoğraf/videoları çevrimiçi platformlarda paylaşma	174(30,8)	155(27,4)	134(23,7)	102(18,1)	2,29
Cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/videoları asıl alıcısı haricinde başka kişilerle de paylaşma	119(21,1)	130(23)	152(26,9)	164(29)	2,64

Not: HYD = Hiç Yaygın Değil, PYD = Pek Yaygın Değil, BY = Biraz Yaygın, ÇY = Çok Yaygın

Tablo VI. ***Öznel Norma Yönelik Ölçek İfadeleri İçin Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu (2) (N=565)***

Aşağıda yer alan cinsel içerikli mesajlaşma/fotoğraf/video ile ilgili ifadelere ne ölçüde katıldığınızı işaretleyiniz.

Madde	Kesinlikle Katılmıyorum n(%)	Biraz katılmıyorum n(%)	Kararsızım n(%)	Biraz katılıyorum n(%)	Kesinlikle katılıyorum n(%)	Ort.
Birbirine cinsel içerikli fotoğraf/video gönderen insanların çıkma ya da tek gecelik ilişki yaşama İHTİMALLERİ DAHA FAZLADIR.	63(11,2)	59(10,4)	116(20,5)	179(31,7)	148(26,2)	3,51
Birbirine cinsel içerikli mesaj atan insanların çıkma ya da tek gecelik ilişki yaşama İHTİMALLERİ DAHA FAZLADIR.	75(13,3)	59(10,4)	110(19,5)	188(33,3)	133(23,5)	3,43
Birbirine cinsel içerikli fotoğraf/video gönderen insanların çıkması ya da tek gecelik ilişki yaşaması BEKLENİR.	72(12,7)	81(14,3)	119(21,1)	146(25,8)	147(26)	3,38
Cinsel içerikli fotoğraf/video gönderirsem önemsediğim insanlar beni kınayabilir.*	77(13,6)	85(15)	103(18,2)	153(27,1)	147(26)	3,37
Bildiğim kadarıyla çoğu yakın arkadaşım birilerine cinsel içerikli mesajlar gönderiyor.	61(10,8)	108(19,1)	135(23,9)	148(26,2)	113(20)	3,25
Birbirine cinsel içerikli mesaj atan insanların çıkma ya da tek gecelik ilişki yaşaması BEKLENİR.	84(14,9)	85(15)	126(22,3)	162(28,7)	108(19,1)	3,22
Cinsel içerikli mesajlar gönderirsem önemsediğim insanlar beni kınayabilir.*	96(17)	97(17,2)	119(21,1)	130(23)	123(21,8)	3,15
Bildiğim kadarıyla çoğu yakın arkadaşım birilerine cinsel içerikli fotoğraf/video gönderiyor.	75(13,3)	122(21,6)	151(26,7)	136(24,1)	81(14,3)	3,05
Akranlarım, sosyal paylaşım sitelerinde cinsel içerikli fotoğraf/video yayınlama baskısı görmektedir.	178(31,5)	129(22,8)	136(24,1)	67(11,9)	55(9,7)	2,45
Akranlarım, sosyal paylaşım sitelerinde cinsel içerikli mesajlar yayınlama baskısı görmektedir.	207(36,6)	129(22,8)	114(20,2)	61(10,8)	54(9,6)	2,34

*Puan hesaplanırken ters kodlama yapılan maddeler

4.1.2.3 Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma olasılığı alt ölçeği

Yapılan analizler doğrultusunda bazı durumların katılımcıların eylemde bulunma olasılığını artırdığı gözlemlenmiştir. Bu bağlamda, katılımcıların yarısından fazlası sırasıyla eğer mesajı gönderdiği kişi eşiyse (%88,8), mesajı gönderdiği kişiye güveniyorsa (%80,5), mesajlaştığı kişiyle ilişkisi varsa (%77,3), doğru kişiyi bulduğunu düşünüyorsa (%73,2), gönderdiği mesajın gizli tutulacağından eminse (%71), daha çekici görünüyorsa (%53,8), vücudu daha formdaysa (%53,2) ve hoşlandığı kişiden cinsel içerikli mesaj aldıysa (%53,3) "biraz olası" ya da "çok olası" diyerek cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunabileceğini belirtmiştir. Sarhoş (%46) ya da uyuşturucu madde etkisinde olmak (%51,5) eylemde bulunma olasılığını çoğunlukla etkilememektedir. Öte yandan katılımcılar şantaja uğramanın (%79,8) ya da baskı altında olmanın (%81,5) da cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmaları üzerinde bir etkisi olmayacağı görüşündedir (Tablo VII).

Teknolojinin gelişmesi ve çevrimiçi platformların kullanılır hale gelmesinin bireylerin cinsel içerikli faaliyetleri üzerindeki etkisi düşünüldüğünde, katılımcıların %46,9'unun cinsel içerikli mesajlaşma sırasında; %46,5'inin ise cinsel içerikli fotoğraf/video gönderirken normale kıyasla daha cüretkâr olmaya/ileri gitmeye meyilli olduğu görülmüştür (Tablo VIII).

Tablo VII. ***Eylemde Bulunma Olasılığına Yönelik Ölçek İfadeleri İçin Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu (N=565)***

Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunurum; eğer:

Madde	HOD n(%)	POD n(%)	E n(%)	BO n(%)	ÇO n(%)	Ort.
..... mesaj attığım kişi eşimse	22(3,9)	20(3,5)	21(3,7)	103(18,2)	399(70,6)	4,48
..... mesajı gönderdiğim kişiye güveniyorsam	41(7,3)	41(7,3)	28(5)	168(29,7)	287(50,8)	4,10
..... mesajlaştığım kişiyle ilişkim varsa	46(8,1)	37(6,5)	45(8)	169(29,9)	268(47,4)	4,02
..... doğru kişiyi bulduysam	48(8,5)	43(7,6)	60(10,6)	150(26,5)	264(46,7)	3,95
..... gönderdiğim mesajın gizli tutulacağından ve kimseyle paylaşılmayacağından %100 eminsem	79(14)	37(6,5)	48(8,5)	127(22,5)	274(48,5)	3,85
Daha çekici görünüyorsam	107(18,9)	57(10,1)	97(17,2)	171(30,3)	133(23,5)	3,29
Vücudum daha formdaysa	112(19,8)	51(9)	101(17,9)	164(29)	137(24,2)	3,29
..... hoşlandığım birinden cinsel içerikli mesaj aldıysam	114(20,2)	70(12,4)	80(14,2)	175(31)	126(22,3)	3,23
Özgüvenim daha yüksekse	112(19,8)	60(10,6)	115(20,4)	164(29)	114(20,2)	3,19
..... telefonumu ya da bilgisayarımı yalnızca ben kullanıyorsam	146(25,8)	47(8,3)	113(20)	116(20,5)	143(25,3)	3,11
..... hoşlandığım biri benden istediyse	132(23,4)	100(17,7)	96(17)	143(25,3)	94(16,6)	2,94
..... sarhoşsam	186(32,9)	74(13,1)	112(19,8)	128(22,7)	65(11,5)	2,67
..... uyuşturucu madde etkisindeysem	236(41,8)	55(9,7)	109(19,3)	108(19,1)	57(10,1)	2,46
..... önemsediğim kişiler uygun bulursa	243(43)	76(13,5)	174(30,8)	36(6,4)	36(6,4)	2,20
..... biri bana şantaj yapıyorsa	387(68,5)	64(11,3)	77(13,6)	22(3,9)	15(2,7)	1,61
..... biri bana baskı yapıyorsa	389(68,8)	72(12,7)	76(13,5)	18(3,2)	10(1,8)	1,56

Not: HOD = Hiç Olası Değil , POD = Pek Olası Değil , E = Etkilemez , BO = Biraz Olası , ÇO = Çok Olası

Tablo VIII. ***Eylemde Bulunma Olasılığına Yönelik Ölçek İfadeleri İçin Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu (2) (N=565)***

Aşağıda yer alan cinsel içerikli mesajlaşma/fotoğraf/video ile ilgili ifadelere ne ölçüde katıldığınızı işaretleyiniz.

Madde	Kesinlikle Katılmıyorum n(%)	Biraz katılmıyorum n(%)	Kararsızım n(%)	Biraz katılıyorum n(%)	Kesinlikle katılıyorum n(%)	Ort.
Cinsel içerikli mesajlaşma sırasında normalde olduğumdan daha cüretkar olmaya/ileriye gitmeye eğilimliyimdir.	122(21,6)	98(17,3)	80(14,2)	147(26)	118(20,9)	3,07
Cinsel içerikli fotoğraf/video gönderirken normalde olduğumdan daha cüretkar olmaya/ileriye gitmeye eğilimliyimdir.	156(27,6)	96(17)	90(15,9)	130(23)	93(16,5)	2,84

4.1.2.4 Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma sıklığı alt ölçeği

Araştırma kapsamında cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmuş olmaya yönelik bir değişken belirlenmemiş olsa da analiz aşamasında cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma sıklığı verilerinden elde edilen sonuçla hayatında bir defa bile olsa bu eylemde bulunanlar ve hiç deneyimlemeyenler olarak iki grup oluşturulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre katılımcıların %95,2 (n=538) gibi ezici bir çoğunluğunun cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunduğu saptanmıştır.

Buna göre, katılımcıların %60,2'si bir başkasına cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video gönderirken; %66,5'i de bir başkasından bu tarz içerikler aldığını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu bir başkasının çevrimiçi profilinde cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video paylaşımında bulunmamış (%76,3) ve başkası için çektikleri mesajları/fotoğrafları diğer kişilerle paylaşmamıştır (%81,2). Yine katılımcıların yarısından fazlası başkası için gönderilmiş bir içeriğin kendileriyle paylaşılmadığını belirtmiştir (%54,2). Katılımcıların %36,3'ü başka birinden bu tarz içerikler göndermesini istemişken; %47,6'sı böyle bir talepte bulunmamıştır.

Sebeplerine gelindiğinde, katılımcıların çoğunun ilişkisine heyecan katabilmek için (%69,9), kendilerine gönderilen mesaja bir cevap olarak (%67,6), eşine/sevgilisine seksi bir hediye olarak (%63,7), flörtöz olabilmek için (%53,6) ve seksi hissedebilmek için (%50,3) cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmayı tercih ettikleri görülmüştür (Tablo IX).

Tablo IX. ***Cinsel İçerikli Mesajlaşma Eyleminde Bulunma Sıklığı ve Nedenleri N=565***

Aşağıdaki eylemlerden hangilerini şahsen gerçekleştirdiniz?

Madde	Cinsel İçerikli Mesaj n (%)	Cinsel İçerikli Fotoğraf/Video n (%)	Her İkisi de n (%)	Hiçbiri n (%)
Bir başkasına cinsel içerikli mesaj/video/fotoğraf gönderdim.	92(16,3)	35(6,2)	340(60,2)	98(17,3)
Bir başkasının çevrimiçi profili ya da birebir mesaj bölümünde cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video paylaştım. (Facebook, Instagram vb.)	37(6,5)	8(1,4)	89(15,8)	431(76,3)
Bir başkasından cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video aldım.	74(13,1)	56(9,9)	376(66,5)	59(10,4)
Başkası için çektiğim cinsel içerikli mesajları/fotoğrafları diğer kişilerle de paylaştım.	18(3,2)	29(5,1)	59(10,4)	459(81,2)
Aslında gizli tutulması gereken ve başka bir kişiye gönderilmiş cinsel içerikli bir mesaj/fotoğraf/video benimle paylaşıldı.	35(6,2)	68(12)	156(27,6)	306(54,2)
Birinden bana cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video göndermesini istedim.	40(7,1)	51(9)	205(36,3)	269(47,6)

Cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video gönderdim:

Madde	Cinsel İçerikli Mesaj n (%)	Cinsel İçerikli Fotoğraf/Video n (%)	Her İkisi de n (%)	Hiçbiri n (%)
Bir kadının/erkeğin dikkatini çekmek için	70(12,4)	13(2,3)	150(26,5)	332(58,8)
Mesajı gönderdiğim kişiyle cinsel bir yakınlık başlatmak için	82(14,5)	15(2,7)	182(32,2)	286(50,6)
Eşime/sevgilime “seksi” bir hediye vermek için	58(10,3)	31(5,5)	271(48)	205(36,3)
Eşim/sevgilim dışında birine “seksi” bir hediye vermek için	30(5,3)	9(1,6)	104(18,4)	422(74,7)
Seksi hissedebilmek için	58(10,3)	27(4,8)	199(35,2)	281(49,7)
Şaka yapmak için	60(10,6)	11(1,9)	43(7,6)	451(79,8)
Flörtöz olabilmek için	111(19,6)	21(3,7)	171(30,3)	262(46,4)
Bana gönderilen mesaja bir cevap olarak	123(21,8)	27(4,8)	232(41,1)	183(32,4)
İlişkime heyecan katmak için	81(14,3)	25(4,4)	289(51,2)	170(30,1)
Mesaj gönderdiğim kişiyle romantik bir ilişki başlatabilmek için	60(10,6)	12(2,1)	98(17,3)	395(69,9)
Cinsel içerikli mesajlaşmak, bu tarz şeyleri yüz yüze konuşmaktan/göstermekten daha rahat olduğu için	81(14,3)	12(2,1)	132(23,4)	340(60,2)
Baskı altında olduğum için	17(3)	10(1,8)	30(5,3)	508(89,9)

4.1.3 Siber suç korkusu ölçeği

Siber suç korkusuna yönelik analizlere göre katılımcıların hissettikleri korkunun genel olarak fazla olduğu saptanmıştır. Buna göre, katılımcıların "korkuyorum" ya da "çok korkuyorum" cevabını verdiği senaryolardan bazıları sırasıyla bilişim sistemleri üzerinden hırsızlığa maruz kalmak (%79,8), banka ya da kredi kartlarının ve bunlara ait bilgilerin başkalarının eline geçmesi (%79,5) , kişisel/gizli yazışmalarının ve fotoğraflarının ifşa edilmesi (%78,5), hesapların/cihazların hacklenmesi (%75,7), kişisel verilerinin casus yazılımlar yoluyla kaydedilmesi (%73,6) ve çevrimiçi platformlarda kimlik hırsızlığına maruz kalmak (%72) şeklindedir (Tablo X).

Tablo X. ***Siber Suç Korkusu Ölçek İfadeleri için Frekans, Yüzde ve Ortalama Tablosu (N=565)***

Aşağıda sıralanan farklı siber suç türlerine ilişkin ifadeler karşısındaki korkunuzu 1 "Hiç korkmuyorum" 5 "Çok korkuyorum" olacak şekilde 1 ile 5 arasında değerlendiriniz.

Madde	HK n(%)	PK n(%)	BK n(%)	K n(%)	ÇK n(%)	Ort.
Banka ya da kredi kartlarımın ya da bunlara ait bilgilerin başkalarının eline geçmesi ve/veya sahteciliğinin yapılması	24(4,2)	32(5,7)	60(10,6)	148(26,2)	301(53,3)	4,19
Bilişim sistemleri aracılığıyla hırsızlığa maruz kalmak (Örneğin hesabımdaki paranın internet bankacılığı parolam kullanılarak çalınması)	27(4,8)	31(5,5)	56(9,9)	157(27,8)	294(52)	4,17
Kişisel/Gizli yazışmalarımın, fotoğraflarımın üçüncü kişiler tarafından ifşa edilmesi	22(3,9)	36(6,4)	63(11,2)	159(28,1)	285(50,4)	4,15
Kişisel verilerimin rızam olmaksızın casus yazılımlar yoluyla kaydedilmesi (Örneğin klavyeden basılan tüm tuşları veya ekranın anlık görüntüsünü kaydedebilen bir casus yazılım yoluyla)	36(6,4)	32(5,7)	81(14,3)	135(23,9)	281(49,7)	4,05
Bilişim sistemime hukuka aykırı bir şekilde girilmesi ve kullandığım hesapların/cihazların hacklenmesi	34(6)	34(6)	69(12,2)	178(31,5)	250(44,2)	4,02
Çevrimiçi platformlarda kişisel verilerimin rızam dışında kullanılması yoluyla kimlik hırsızlığına maruz kalmak (profilimin kopyalanması, kişilere benim ağzımdan mesaj atılması vb.)	30(5,3)	44(7,8)	84(14,9)	160(28,3)	247(43,7)	3,97
Elektronik ortamda yaptığım haberleşmelerin gizliliğinin ihlal edilmesi, kayda alınması veya ifşa edilmesi	39(6,9)	39(6,9)	77(13,6)	177(31,3)	233(41,2)	3,93
Çevrimiçi ortamdaki hareketlerimin ve/veya tarayıcı geçmişimin üçüncü kişiler tarafından görüntülenmesi	48(8,5)	55(9,7)	104(18,4)	157(27,8)	201(35,6)	3,72
Çevrimiçi platformlar üzerinden dolandırıcılığa uğramak (Örneğin online alışveriş yaptığım sitenin aslında var olmaması, parasını ödediğim ürünü göndermemesi ya da aldığın üründen farklı bir şey göndermesi)	70(12,4)	80(14,2)	108(19,1)	148(26,2)	159(28,1)	3,44
Çevrimiçi ortamda sürekli rahatsız edilmek, hakarete uğramak ya da alaya maruz kalmak	77(13,6)	74(13,1)	118(20,9)	122(21,6)	174(30,8)	3,43
Çevrimiçi ortamda virüs ya da zararlı yazılımlarla karşılaşmak	73(12,9)	65(11,5)	123(21,8)	158(28)	146(25,8)	3,42
Çevrimiçi platformlar üzerinden nefret ve ayrımcılık suçuna maruz kalmak	87(15,4)	69(12,2)	108(19,1)	137(24,2)	164(29)	3,39
Sosyal medya, e-mail ya da internet siteleri üzerinden tehdit ve/veya şantaja uğramak	86(15,2)	70(12,4)	115(20,4)	136(24,1)	158(28)	3,37
Sosyal medya, e-mail ya da internet siteleri üzerinden tacize uğramak	97(17,2)	87(15,4)	105(18,6)	130(23)	146(25,8)	3,25
Spam içerikli ya da bulaşıcı e-postalar almak	104(18,4)	90(15,9)	115(20,4)	134(23,7)	122(21,6)	3,14

Not: HK = Hiç Korkmuyorum , PK = Pek Korkmuyorum, BK = Biraz Korkuyorum , K = Korkuyorum, ÇK = Çok Korkuyorum

4.2 Korelasyon Analizi

Cinsel içerikli mesajlaşma ve bileşenleri (tutum, öznel norm, eylemde bulunma olasılığı ve eylemde bulunma sıklığı) ile siber suç korkusu arasında anlamlı bir ilişkinin varlığını saptayabilmek adına korelasyon analizi yapılmıştır. Buna göre, siber suç korkusu ile eylemde bulunma olasılığı arasındaki ilişki hariç, diğer tüm bileşenler arasında anlamlı bir ilişkinin varlığından söz edilebilir. Siber suç korkusu ile tutum (r = -.183; p = .000) ve eylemde bulunma sıklığı (r = .-.096; p = .022) arasında zayıf da olsa negatif yönlü anlamlı bir ilişki görülmektedir. En güçlü korelasyonun ise eylemde bulunma olasılığı ile sırasıyla eylemde bulunma sıklığı (r = .608; p = .000) ve tutum (r = .561; p = .000) arasında olduğu saptanmıştır (Tablo XI).

Tablo XI. ***Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği Alt Bileşenleri ve Siber Suç Korkusu Arasındaki Korelasyon (N=565)***

	Tutum	**Öznel Norm**	**Eylemde Bulunma Olasılığı**	**Eylemde Bulunma Sıklığı**	**Siber Suç Korkusu**
Tutum	1				
Öznel Norm	.113*	1			
Eylemde Bulunma Olasılığı	.561**	.245**	1		
Eylemde Bulunma Sıklığı	.494**	.277**	.608**	1	
Siber Suç Korkusu	-.183**	.105*	.030	-.096*	1

*p<.05, **p<.01

4.3 Genel Analiz Sonuçları

4.3.1 Cinsel içerikli mesajlaşma ölçeğine ilişkin analizler

Katılımcıların cinsel içerikli mesajlaşma ölçeği puanlarının cinsiyet, yaş, mağdur olma/olmama durumu ve siber suç korkusu düzeylerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek adına tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Tablo XII'de cinsel içerikli mesajlaşma alt ölçek puanları ve cinsiyet değişkeni karşılaştırılmıştır. Buna göre tutum (F=11.265; p<0.01) ve eylemde bulunma sıklığı (F=5.774; p<0.05) alt ölçeklerinden alınan

puanların cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark oluşturduğu bulunmuştur. Ortalamalar dikkate alındığında erkeklerin kadınlara kıyasla daha pozitif tutuma sahip olduğu ve daha sık cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunduğu görülmektedir. Buna karşın, öznel norm ve eylemde bulunma olasılığı alt ölçeğinden alınan puanlara bakıldığında, herhangi bir anlamlı farklılık bulunamamıştır.

Tablo XII. ***Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Tek Yönlü Varyans Analizi***

Alt Ölçekler	Cinsiyet	N	X	SS	F	P
Tutum	Kadın	398	60.11	11.96	11.265	.001**
	Erkek	167	63.76	11.39		
Öznel Norm	Kadın	398	50.61	8.31	.684	.409
	Erkek	167	49.43	10.12		
Eylemde Bulunma Olasılığı	Kadın	398	55.76	14.64	.065	.799
	Erkek	167	56.11	15.59		
Eylemde Bulunma Sıklığı	Kadın	398	13.33	8.20	5.774	.017*
	Erkek	167	15.16	8.36		

*p<.05, **p<.01

Yapılan analizler doğrultusunda cinsel içerikli mesajlaşma alt ölçek puanlarının yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır (Tablo XIII).

Tablo XIII. ***Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi***

Alt Ölçekler	Yaş	N	X	SS	F	P
Tutum	Beliren Yetişkin (18-25)	347	60.94	11.11	.399	.528
	Yetişkin (26 ve üzeri)	218	61.59	13.08		
Öznel Norm	Beliren Yetişkin (18-25)	347	50.62	8.52	.509	.476
	Yetişkin (26 ve üzeri)	218	50.07	9.43		
Eylemde Bulunma Olasılığı	Beliren Yetişkin (18-25)	347	56.63	14.72	2.408	.121
	Yetişkin (26 ve üzeri)	218	54.63	15.16		
Eylemde Bulunma Sıklığı	Beliren Yetişkin (18-25)	347	14.14	8.24	.893	.345
	Yetişkin (26 ve üzeri)	218	13.46	8.34		

*p<.05, **p<.01

Alt ölçeklerden elde edilen puanlar katılımcıların mağdur olma durumuna göre incelendiğinde, öznel norm (F=6.794; p<0.01), eylemde bulunma olasılığı (F=12.834; p<0.01) ve eylemde bulunma sıklığı (F=33.099; p<0.01) alt ölçeklerinden alınan puanların anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ortalamalar incelendiğinde, mağduriyet yaşamış katılımcıların eylemde bulunma olasılıklarının ve sıklıklarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir (Tablo XIV).

Tablo XIV. ***Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği Puanlarının Mağdur Olma Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi***

Alt Ölçekler	Mağdur Olma Durumu	N	X	SS	F	P
Tutum	Evet	127	61.48	11.43	.099	.753
	Hayır	438	61.10	12.05		
Öznel Norm	Evet	127	52.20	9.37	6.794	.009**
	Hayır	438	49.88	8.67		
Eylemde Bulunma Olasılığı	Evet	127	59.99	13.17	12.834	.000**
	Hayır	438	54.66	15.18		
Eylemde Bulunma Sıklığı	Evet	127	17.50	7.52	33.099	.000**
	Hayır	438	12.82	8.20		

*p<.05, **p<.01

Katılımcıların siber suç korkusu düzeylerine göre tutum (F=13.005; p<0.01) ve öznel norm (F=6.613; p<0.05) alt ölçeklerinden alınan puanlar anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bir başka deyişle, siber suç korkusu az olan bireyler daha pozitif tutuma sahipken, korku düzeyi fazla olan bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik tutumlarının şekillenmesinde etraflarındaki önemli gördükleri kişilerin fikirleri ve davranışları daha fazla etkilidir. Öte yandan eylemde bulunma olasılığı ve sıklığı alt ölçeklerinde siber suç korkusu düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bir başka deyişle bireylerin siber suç korkusunun yüksek ya da düşük düzeyde olması eylemde bulunma olasılıklarını ve sıklıklarını etkilememektedir (Tablo XV).

Tablo XV. ***Cinsel İçerikli Mesajlaşma Ölçeği Puanlarının Siber Suç Korkusu Düzeyine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi***

Alt Ölçekler	Siber Suç Korkusu Düzeyi	N	X	SS	F	P
Tutum	Düşük	235	63.31	11.63	13.005	.000**
	Yüksek	330	59.68	11.88		
Öznel Norm	Düşük	235	49.27	8.61	6.613	.010*
	Yüksek	330	51.21	8.99		
Eylemde Bulunma Olasılığı	Düşük	235	55.70	14.32	.048	.827
	Yüksek	330	55.98	15.34		
Eylemde Bulunma Sıklığı	Düşük	235	14.54	7.92	2.643	.105
	Yüksek	330	13.40	8.50		

*p<.05, **p<.01

4.3.2 Siber suç korkusu ölçeğine ilişkin analizler

Katılımcıların siber suç korkusu ölçeği puanlarının cinsiyet, yaş, mağdur olma/olmama durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek adına yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda siber suç korkusu ölçeğinden alınan puanların sadece cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır (F=61.952; p<0.01). Ortalamalar incelendiğinde kadınların siber suç korkusu düzeylerinin erkeklere kıyasla daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Tablo XVI).

Tablo XVI. ***Siber Suç Korkusu Ölçeği Puanlarının Cinsiyet, Yaş ve Mağduriyete Göre Tek Yönlü Varyans Analizi***

Ölçek	Cinsiyet, Yaş, Mağduriyet	N	X	SS	F	P
Siber Suç Korkusu	Kadın	398	58.59	12.22	61.952	.000**
	Erkek	167	48.62	16.77		
Siber Suç Korkusu	Beliren Yetişkin	347	56.00	13.99	.564	.453
	Yetişkin	218	55.06	15.16		
Siber Suç Korkusu	Evet	127	55.09	16.12	.241	.624
	Hayır	438	56.80	13.94		

*p<.05, **p<.01

İnternet kullanım süresinin siber suç korkusu düzeyine olan etkisini incelemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonucunda anlamlı bir farklılık gözlenmiştir (F=2.830; p<0.05). Bir başka deyişle, internet kullanım süresi siber suç korkusu düzeyini etkilemektedir. Ortalamalar

incelendiğinde, internet kullanım süresi daha az olan bireylerin siber suç korkusu düzeylerinin daha düşük olduğu görülmektedir.

4.3.3 Cinsel içerikli mesajlaşmada bulunma durumuna ilişkin analizler

Katılımcıların eylemde bulunma sıklıklarına yönelik elde edilen verilerden yola çıkarak cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunan ve bulunmayan bireyler gruplandırılmıştır. Cinsel içerikli mesajlaşma eylemini gerçekleştiriyor olmanın cinsel içerikli mesajlaşma alt ölçekleri ve siber suç korkusu puanlarında bir farklılık yaratıp yaratmadığını belirlemek adına tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Buna göre bireylerin tutum ($F=17.219$; $p<0.01$), öznel norm ($F=6.794$; $p<0.01$) ve eylemde bulunma olasılıklarının ($F=29.411$; $p<0.01$) anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ortalamalar incelendiğinde, cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunan katılımcıların tutumlarının daha olumlu, öznel normlarının daha kuvvetli ve eylemde bulunma olasılıklarının daha fazla olduğu görülmektedir. Öte yandan cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunup bulunmamanın bireylerin siber suç korkusu düzeylerine herhangi bir etkisinin olmadığı gözlemlenmiştir ($F=3.496$; $P=.062$). (Tablo XVII).

Tablo XVII. ***Ölçek ve Alt Ölçek Puanlarının Cinsel İçerikli Mesajlaşma Durumuna Göre Tek Yönlü Varyans Analizi***

Ölçekler ve Alt Ölçekler	Cinsel İçerikli Mesajlaşma Durumu	N	X	SS	F	P
Tutum	Evet	538	61.65	11.69	17.219	.000**
	Hayır	27	52.04	12.72		
Öznel Norm	Evet	538	52.20	9.37	6.794	.009**
	Hayır	27	49.88	8.67		
Eylemde Bulunma Olasılığı	Evet	538	56.60	14.63	29.411	.000**
	Hayır	27	41.04	12.86		
Siber Suç Korkusu	Evet	538	55.39	14.51	3.496	.062
	Hayır	27	60.70	12.18		

*p<.05, **p<.01

4.3.4 Mağdur olma durumuna ilişkin analizler

Katılımcıların mağdur olma durumları incelendiğinde, mağduriyet yaşayan bireylerin %22.5 (n=127) oranında olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların yaşadıkları mağduriyeti derecelendirilmesi ve bu mağduriyetin içeriğine göre bilgi vermesi istenmiştir.

4.3.4.1 Mağduriyet derecesi

Mağduriyet yaşadığını belirten katılımcılardan yaşadığı mağduriyetin ciddiyetini 1'den 5'e kadar derecelendirenlerin sayısı 119'dur. Buna göre soruyu yanıtlayan katılımcıların %30.3'ü yaşadığı mağduriyeti "Biraz ciddi", %23.5'i ise "Ciddi" olarak nitelendirmiştir. Bu bağlamda cinsiyet ve yaş değişkenlerinin mağduriyet derecesi üzerinde bir etkisi olup olmadığını görmek adına tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, bireylerin mağduriyet derecesinin cinsiyete ($F=7.090$; $p<0.01$) göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, fakat yaşa ($F=1.475$; $P=.227$) göre herhangi bir anlamlılığın bulunmadığı saptanmıştır. Cinsiyet değişkenine bağlı ortalamalara bakıldığında, kadınlar yaşamış oldukları mağduriyeti daha ciddi görürken erkeklerde bu oranın daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo XVIII. ***Mağduriyet Derecesinin Cinsiyet ve Yaşa Göre Tek Yönlü Varyans Analizi (n=119)***

	Cinsiyet, Yaş	**N**	**X**	**SS**	**F**	**P**
Mağduriyet Derecesi	Kadın	88	3.22	1.15	7.090	.009*
	Erkek	31	2.55	1.31		
Mağduriyet Derecesi	Beliren Yetişkin	80	3.14	1.19	1.475	.227
	Yetişkin	39	2.85	1.28		

4.3.4.2 Mağduriyet şekilleri

Katılımcıların yaşadıkları mağduriyeti tanımlamalarına yönelik sorulan soruya verilen cevaplar doğrultusunda frekans analizi yapılmıştır. Bu doğrultuda mağduriyete uğradığını belirten katılımcılar arasından mağduriyet şeklini raporlayanların sayısı 121'dir. Tablo XIX'a göre,

katılımcıların %40.6'sının duygusal ve psikolojik problemler yaşadığı, %24'ünün üçüncü şahısların durumdan haberdar olmasıyla mağdur edildiği, %23.1'inin ise şantaja maruz kaldığı görülmektedir. Katılımcıların %7'si dışlandığını belirtirken, %1'den daha az bir oranla maddi kayıp yaşadığını belirtenler de olmuştur. Bunun yanı sıra, katılımcıların mağduriyetinin tek bir şekille sınırlı kalmadığı, çoğunun birden fazla şekilde mağdur edildiği belirlenmiştir.

Tablo XIX. ***Mağduriyet Tiplerine Göre Frekans ve Yüzdeler (n=121)***

Mağduriyet tipleri	**Frekans (n)**	**Yüzde (%)**
Duygusal ve psikolojik problemler	93	40.6
Üçüncü şahısların haberdar olması	55	24
Şantaja maruz kalma	53	23.1
Dışlanma	16	7
Diğer	10	4.4
Maddi kayıp	2	0.9

*Çoklu yanıt verilebildiğinden n sayısı örneklemin hacmini geçmektedir.

5. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada cinsel içerikli mesajlaşmanın örneklem genelinde yaygınlığını belirlemek ve cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısını cinsiyet, yaş, mağduriyet, siber suç korkusu gibi çeşitli değişkenler üzerinden incelemek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular hipotezlerde öngörülen ve hedeflenen ilişkileri ve farklılıkları çoğunlukla doğrulamaktadır. Bu doğrultuda araştırma örnekleminin çoğunluğu kadın, 18-24 yaş aralığında, lisans mezunu, heteroseksüel, ilişkisi olmayan ve internet kullanım süresi 3-5 saat aralığında olan bireylerden oluşmaktadır. Araştırma örneklemi çerçevesinde cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunanların örneklemin büyük çoğunluğunu kapsadığı görülmektedir. Cinsel içerikli mesajlaşma ölçeğinden edinilen bilgiler, katılımcıların cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik tutumlarının genellikle olumlu olduğunu, fakat eylem sonucunda karşılaşılabilecek muhtemel olumsuzlukları da göz önünde bulundurduklarını göstermiştir. Ayrıca katılımcıların bakış açılarının gönderilenin mesaj ya da fotoğraf/video olmasına göre değişiklik gösterdiği saptanmıştır. Nitekim fotoğraf/video gönderiminin mesaja kıyasla daha ileri bir adım olduğunu düşünen katılımcılar, bu tarz içeriklerin mesaja nazaran 3. şahıslarla paylaşımının daha olası olduğunu ve sonucunda yaşanabilecek olumsuzlukların daha büyük olabileceğini belirtmiştir.

Katılımcılar kadın ve erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşma eylemlerinin farklılık gösterdiğini düşünmektedir. Öyle ki, erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmasının kadınlara kıyasla daha yaygın olduğu görüşü hakimdir. Bireylerin öznel normları bahsedilen davranışın sosyal çevreleri tarafından ne derece kabul gördüğünü ve buna bağlı olarak bireylerin üzerinde meydana gelen sosyal baskıyı yansıtmaktadır. Bireylerin eylemi gerçekleştirme motivasyonlarının sahip oldukları tutum ve çevrelerindeki kişilerin davranışlarından etkilendiği düşünüldüğünde (Ajzen, 1988), katılımcıların genellikle çevrelerinde bu tip davranışların yaygın olduğunu belirtmeleri, davranışın kabul gördüğünü düşündüklerine bir işarettir.

Bunun yanı sıra, katılımcıların eylemde bulunma olasılığını artıran en önemli faktörlerin Dir ve arkadaşlarının (2013) çalışmasına paralel olarak cinsel içerikli mesajlaşmanın partnerle (eş, sevgili) yapılıyor olması ve ilişkideki güven hakimiyeti olduğu gözlemlenmiştir. Bu durum, bireylerin romantik ilişkinin sağladığı güven ortamı ve tanıdık, güvenilir kimselerle bu eylemi gerçekleştiriyor olmanın cinsel içerikli mesajlaşma sonucunda ortaya çıkabilecek olumsuz durumları en aza indirgeyeceğine olan inançlarıyla açıklanabilir. Nitekim cinsel içerikli mesajlaşma ve riskli cinsel davranışı ele alan bir çalışmada da bireylerin eylemde bulunmasını etkileyen faktörlerden birinin davranışı ne kadar güvenilir gördüğüyle ilgili olduğu belirtilmiştir (Champion ve Pedersen, 2015). Bireylerin cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmalarında en etkili iki temel faktör olan ilişkiye heyecan katmak ve partnerlerine seksi sayılabilecek bir sürpriz yapabilme durumu da yine ilişki ve partner konseptlerinin önemini öne çıkararak; cinsel içerikli mesajlaşmanın ilişkinin olağan seyrini hareketlendiren bir davranış olarak görüldüğünü gözler önüne sermektedir.

Katılımcıların eylemde bulunma sıklıklarına yönelik sorulara vermiş oldukları cevaplardan elde edilen veriler doğrultusunda, araştırma örnekleminin yaklaşık %95 oranında oldukça büyük çoğunluğu cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmaktadır. Elde edilen veri dünya genelinde yapılmış araştırmalardan derlenerek oluşturulan sistematik literatür analizindeki oranlarla kıyaslandığında (Klettke ve ark., 2013), cinsel içerikli mesajlaşmanın araştırma örneklemindeki yaygınlığının ortalamanın oldukça üzerinde olduğu görülmektedir. Ne var ki, cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik keskin bir tanımın yapılamaması ve bu davranış altında değerlendirilen kriterlerin çeşitliliği göz önünde bulundurulmalıdır. Nitekim literatürde daha spesifik tanım üzerinden yapılan veya belirli bir zaman aralığı çerçevesindeki cinsel içerikli mesajlaşma eylemine odaklanan çalışmaların sonucunda cinsel içerikli mesajlaşmanın yaygınlık oranının daha düşük bulunduğu gözlemlenmiştir. Buradan hareketle, bu çalışmada daha geniş bir cinsel içerikli mesajlaşma tanımı kullanılması oranın diğer çalışmalara kıyasla

daha yüksek çıkmasına sebebiyet vermiş olabilir. Önceki çalışmaların mesaj gönderme ve alma sıklığına ilişkin verileri göz önünde bulundurulduğunda, oranın ortalama %50 civarında olup mesaj alma sıklığının göndermeye kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir (Klettke ve ark., 2013). Bu bağlamda bulgular benzer örnekleme (katılımcı sayısı, yaş aralığı bakımından) sahip çalışmalarla kıyaslandığında (Dir ve ark., 2013; Drouin ve Landgraff, 2012) araştırma örnekleminde mesaj gönderme ve alma sıklığının bahsi geçen çalışmalarla yakın oranda olduğu görülmüştür. Öte yandan çoğu çalışmaya paralel olarak, cinsel içerikli mesaj alma sıklığının (%66.5) gönderme sıklığına (%60.2) göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda mesaj alma davranışının göndermeye kıyasla daha pasif olması; öte yandan mesaj göndermenin ise aktif bir eylem ve sorumluluk getirmesi (Klettke ve ark., 2013) ve buna bağlı olarak bireyin sadece mesaj almakla cinsel içerikli mesajlaşma eylemine dahil olmadığını düşünmesi bu durumun bir açıklayıcısı olabilir.

Çalışma kapsamında oluşturulan hipotezler yapılan analizler doğrultusunda cevaplanmıştır. Buna göre:

Hipotez #1: Erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik tutumları kadınlara kıyasla daha olumludur.

Cinsiyet değişkeni üzerinden cinsel içerikli mesajlaşmaya olan bakış açısı incelendiğinde belirleyici iki alt ölçekten biri olan tutum için anlamlı bir ilişki bulunurken, öznel norm için anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Buna göre, erkek katılımcıların kadınlara kıyasla daha olumlu bir tutuma sahip olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla araştırma örneklemi kapsamında bahsedilen hipotez doğrulanmıştır. Fakat kadın ve erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşma davranışının sosyal çevreleri tarafından ne derece kabul gördüğüne dair düşüncesi anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öte yandan eylemde bulunma sıklığının da cinsiyete göre anlamlı bir fark oluşturduğu ve tutumla paralel olarak erkeklerin daha sık cinsel içerikli mesajlaşmada bulunduğu belirlenmiştir.

Bu noktada erkek ve kadınların cinsel içerikli mesajlaşmanın içeriğine yönelik düşünceleri ele alınabilir. Erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşma sırasında daha zorlayıcı olması, paylaşımları üzerinden uygunsuz şakalar ve yorumlarda bulunması ve bunu bir sorun olarak görmemesi (Jewell ve Brown, 2013) kadınların yaşadığı tecrübeden hoşnut olmamasına; dolayısıyla daha olumsuz bir tutuma sahip olmasına sebebiyet vermiş olabilir. Öte yandan Gerekçeli Eylem Kuramı (Ajzen, 1988) çerçevesinde olumlu tutumun davranışı gerçekleştirmenin bir yordayıcısı olması, erkeklerin sahip oldukları olumlu tutumdan hareketle daha sık cinsel içerikli mesajlaşmada bulunduğunun bir göstergesi olabilir.

Hipotez #2: Yaşları genç olan bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açıları diğerlerine kıyasla daha olumludur.

Yapılan analizler doğrultusunda cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısının yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu doğrultuda benzer yaş aralığındaki örneklemle yapılan çalışmalar (Dir ve ark., 2013; Drouin ve Landgraff, 2012) da yaş değişkeniyle cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ve sıklığı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını saptamış; yaş ilerledikçe cinsel içerikli mesajlaşma sıklığının azaldığını fakat bunun istatistiksel olarak bir anlamlılık yaratacak kadar büyük olmadığını belirtmişlerdir. Buradan hareketle, beklenenin aksine yaş aralığı 18 ile 40 arasında değişen araştırma örnekleminin cinsel içerikli mesajlaşma eylemine bakış açısının ve davranışta bulunma sıklığının farklı yaş gruplarından bireylerde benzer olduğunu ve yaş aralığı farketmeksizin çoğu insanın bu davranışta bulunduğunu söylemek mümkündür.

Hipotez #3: Cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı olumlu olan bireylerin eylemde bulunma olasılıkları ve sıklıkları daha fazladır.

Cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ile cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunma olasılığı ve sıklığı arasında anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Bu doğrultuda tutum ile

eylemde bulunma olasılığı ve sıklığı arasındaki ilişkinin öznel norma kıyasla daha güçlü olduğu görülmektedir. Pozitif yönlü bu ilişki hipotezi doğrular nitelikte olup; bakış açısı daha olumlu yönde olan bireylerin eylemde bulunma ihtimalinin daha yüksek olduğunu ve buna bağlı olarak eylemde bulunma sıklıklarının da daha fazla olduğunun göstergesidir. Dolayısıyla araştırma örnekleminde bireylerin tutum ve öznel normlarının eylemde bulunmaya olan etkisi göz önünde bulundurulduğunda cinsel içerikli mesajlaşma kapsamında da Gerekçeli Eylem Kuramı'nın varlığından söz edilebilir (Ajzen, 1988). Nitekim Gerekçeli Eylem Kuramı doğrultusunda bireylerin davranışa yönelik tutumları ve öznel normları davranışsal niyetin bir belirleyicisidir ve bireyin davranışı gerçekleştirme durumu bu niyet üzerinden yordanmaktadır. Dolayısıyla tutum ve öznel norm ile davranışı gerçekleştirme olasılığı ve sıklığı arasındaki bu anlamlı ilişki kuramı doğrular niteliktedir.

Hipotez #4: Cinsel içerikli mesajlaşmadan mağdur olan bireyler, mağduriyet yaşamayanlara kıyasla daha olumsuz bir tutuma sahiptir.

Elde edilen sonuçlar hipotezin aksine katılımcıların tutumlarının mağduriyet durumuna göre herhangi bir farklılık göstermediğini; fakat öznel normlarının anlamlı bir farklılık barındırdığı göstermektedir. Bu doğrultuda, cinsel içerikli mesajlaşmadan mağduriyet yaşamış olmak bireylerin tutumunu olumlu ya da olumsuz yönde etkilememektedir. Buna karşın, daha önce mağduriyet yaşamış olanların cinsel içerikli mesajlaşma eyleminin sosyal çevrelerinde kabul gördüklerine olan inancı ve bundan doğan sosyal baskı, mağduriyet yaşamayanlara göre daha yüksektir. Bireylerin öznel normlarının yüksek olmasının davranışı gerçekleştirmedeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda, daha önceki çalışmalarda yer alan (Walrave ve ark., 2014) özellikle genç yetişkinlerin çevresindekileri örnek almasıyla ya da akran baskısından ötürü eylemde bulunması gibi durumlar bireylerin mağduriyetine sebebiyet veren bir faktör olarak ele alınabilir. Bir başka deyişle, bireylerin öznel normlarının yüksek olması onları cinsel içerikli mesajlaşma eylemine ittiğinden mağduriyet yaşamalarına sebebiyet vermiş olması

mümkündür. Nitekim eylemde bulunma olasılığı ve sıklığının da mağduriyet yaşamış bireylerde daha yüksek olması bu düşünceyi desteklemektedir.

Hipotez #5: Siber suç korkusu fazla olan bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı siber suç korkusu az olan bireylere kıyasla daha olumsuzdur.

Araştırma sonucu kapsamında cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısı ve siber suç korkusu arasında zayıf ama anlamlı bir ilişkinin varlığından söz edilebilir. Bu bağlamda bireylerin tutumları ve siber suç korkusu arasındaki negatif yönlü ilişki; cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik tutumu olumlu yönde olan bireylerin siber suç korkularının daha düşük düzeyde olduğunun bir göstergesidir.

Öte yandan siber suç korkusu ve eylemde bulunma sıklığı arasında da negatif yönlü anlamlı bir ilişki gözlemlenmektedir. Dolayısıyla bireylerin siber suç korkusu artarken eylemde bulunma sıklıklarının azaldığını söylemek mümkündür. Siber suç korkusu yüksek bireyin cinsel içerikli mesajlaşmanın sonucundaki muhtemel olumsuzlukları göz önünde bulunduruyor olması bu durumu riskli davranış olarak değerlendirebileceğine bir işarettir. Bu bağlamda cinsel içerikli mesajlaşma ve riskli davranış arasındaki ilişkiye yönelik yapılan çalışmada olumsuz tutuma sahip bireylerin bu davranışı riskli cinsel davranış olarak değerlendirdiği gözlemlenmiştir (Champion ve Pedersen, 2015). Siber suç korkusunun riskli davranışla olan ilişkisi üzerinden, elde edilen bulguların literatüre paralellik gösterdiği söylenebilir. Nitekim siber suç korkusu yüksek bireyin cinsel içerikli mesajlaşmayı riskli davranış olarak görmesi ve bu riskin cinsel suç mağduriyetine yol açacağı düşüncesi olumsuz tutum yaratırken eylemde bulunma sıklığını da düşüren bir faktör olarak ele alınabilir.

Bunun yanı sıra siber suç korkusu yüksek bireylerin sosyal çevrelerinde cinsel içerikli mesajlaşmanın daha çok kabul gördüğü belirlenmiştir. Siber suç korkusu yüksek bireyin öznel normlarının daha kuvvetli olması bireyin bulunduğu çevrede davranışın oldukça yaygın

olduğuna ve çevrenin yarattığı sosyal baskıya işarettir. Dolayısıyla çevreden gelen cinsel içerikli mesajlaşma öykülerine sürekli maruz kalan birey, özellikle olumsuzlukla sonuçlanan tecrübeleri ve mağduriyet yaşamış kişileri gördüğünde benzer sonuçlarla karşılaşabileceğini düşünebilir. Bu noktadan hareketle davranışa yönelik sürekli olumsuz öykülere maruz kalmak siber suç korkusunu artıran bir faktör olarak ele alınabilir. Nitekim dolaylı yoldan ve ikincil mağduriyet tecrübelerinin de daha yüksek siber suç korkusuna sebebiyet verdiği bulgusu bu çıkarımı doğrular niteliktedir (Henson ve ark., 2013).

Hipotez #6: Cinsel içerikli mesajlaşmadan mağduriyet yaşamış bireylerin siber suç korkusu düzeyi mağdur olmayan bireylerden daha fazladır.

Bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmadan ötürü mağduriyet yaşamış olması siber suç korkusu düzeyleri üzerinde bir etki yaratmamaktadır. Bu bağlamda siber suç korkusu düzeyinin örneklem genelinde çoğunlukla yüksek olduğu ve buna paralel olarak mağduriyet yaşamamış bireylerin de en az mağdur olmuş bireyler kadar siber suç korkusuna sahip olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla çalışma kapsamında öngörülenin aksine, mağduriyet yaşamış bireylerin siber suç korkularının daha yüksek olacağına dair bir çıkarımda bulunmak mümkün değildir.

Araştırma sorularına ek olarak çeşitli çarpıcı bulgulardan da söz etmek mümkündür. Bu bağlamda, literatürde çoğunlukla kadınların cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunduğu gözlemlense de (Reyns ve ark., 2014; Stocker, 2013) araştırma örneklemi kapsamında erkeklerin daha sık cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunduğu saptanmıştır. Bu durum araştırmaların çoğuyla ters düşse de Hudson'un (2011) verileriyle örtüşmektedir. Kadınların cinsel içerikli mesajlaşma sonucunda daha olumsuz beklentilere sahip olması (Dir ve ark., 2013) davranışta bulunma sıklıklarını etkileyen bir faktör olarak ele alınabilir. Öte yandan toplumdaki cinsiyet algısının bu durum üzerindeki etkisinden söz edilebilir. Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunan kadın ve erkeklerin toplum tarafından farklı tepkiler görmesi, kadınların gönderdikleri mesajlar ya da fotoğraflardan ötürü kötü şekilde damgalanmaları

(Walker ve ark., 2013) ve erkeklere kıyasla davranışlarından dolayı daha çok suçlanması cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmamalarını tercih etmeye sebebiyet veren faktörler altında incelenebilir.

Cinsel içerikli mesajlaşma davranışı oldukça yaygın olsa da eylemde bulunan ve bulunmayan bireylerin tutum, öznel norm ve eylemde bulunma olasılıkları bakımından oldukça büyük farklılıklardan söz edilebilir. Bu doğrultuda hayatında hiç cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmamış bireylerin tutumları daha olumsuz yöndeyken; bu davranışın sosyal çevrelerinde de daha az kabul gördüğü saptanmıştır. Dolayısıyla cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmayan bireylerin bakış açılarının diğerlerine kıyasla daha olumsuz olduğu söylenebilir. Bununla birlikte literatüre paralel olarak (Hudson, 2011), davranışın gerçekleşmesini yordayıcı bir faktör olan eylemde bulunma olasılığı da daha önce cinsel içerikli mesajlaşma davranışını deneyimlememiş bireylerde diğerlerine göre oldukça düşüktür.

Bireylerin siber suç korkusu düzeyi, mağduriyet durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermese de cinsiyetin siber suç korkusu üzerindeki etkisinden söz edilebilir. Nitekim kadınların siber suç korkusunun erkeklere kıyasla oldukça yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda ortaya çıkan sonuç literatürle paralellik göstermektedir. Daha önce yapılan çalışmalarda da kadınların siber suç korkularının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmüştür (Henson, 2011; Alshalan, 2006). Nitekim özellikle sosyal medya mecralarında kadın mağduriyetlerinin sıkça paylaşımı algılanan riski artırdığından (Henson ve ark., 2013) kadınların siber suç korkusunun da artmasına sebebiyet vermiş olabilir. Ayrıca kadınların siber suç korkusunun daha yüksek olması, araştırmanın bir diğer bulgularından olan kadınların daha nadir cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmasıyla ilişkilendirilebilir. Nitekim siber suç korkusu ve eylemde bulunma sıklığı arasındaki negatif yönlü ilişki bu durumu doğrular niteliktedir. Bununla birlikte interneti daha sık kullanan bireylerin siber suça maruz kalma olasılığı ve siber suç korkusunun daha yüksek olduğuna dair yapılan araştırma (Abdulai, 2016)

da çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Nitekim internet kullanım süresi daha az olan bireylerin siber suç korkusu düzeylerinin daha az olması çalışmanın bulguları arasında yer almaktadır.

Bir diğer önemli nokta, cinsel içerikli mesajlaşma eyleminden doğan mağduriyetin oranı ve ortaya çıkardığı sonuçlardır. Buna göre araştırma kapsamında cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunup mağduriyet yaşamış bireylerin oranı %22.5'tir. Burén ve Lunde'nin (2018) çalışmasında olduğu gibi mağduriyet yaşayanların çoğunluğu kadın olmakla birlikte kadınlar yaşadıkları bu mağduriyeti erkeklere kıyasla daha ciddi olarak nitelendirmiştir. Bu bağlamda erkeklerin daha çok cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmasına rağmen kadınların daha çok mağduriyet yaşıyor oluşu toplumsal cinsiyet rolleri ve bireylerin cinsiyet algısına yönelik tutumlarıyla ilişkilendirilebilir. Kadınların cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunurken tehdit, baskı ve zorlamaya maruz kalması ve bu davranış karşılıklı bir eylem olmasına rağmen çeşitli yaftalamalarla karşılaşmaları oldukça sık karşılaşılan bir durum olduğundan (Walker ve ark., 2013) kadınların cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunmak istemesi durumunda olumsuz bir sonuçla karşılaşma riskini oldukça artırmaktadır. Bu bağlamda mağduriyet riskinin böylesine fazla olması da kadınların davranıştan kaçınmasına sebebiyet verebileceğinden erkeklerin cinsel içerikli mesajlaşma yaygınlığının daha fazla olmasına neden olabilecek faktörlerden biri olarak ele alınabilir.

Cinsel içerikli mesajlaşmadan doğan mağduriyetin ciddiyetini belirlemede yaşanan mağduriyetin türü de oldukça önem arz etmektedir. Buna göre yapılan araştırma kapsamında bireylerin en çok duygusal ve psikolojik problemler yaşadığı saptanmıştır. Nitekim alanda yapılmış daha önceki çalışmalar da ruh sağlığına yönelik problemlerin cinsel içerikli mesajlaşmanın olumsuz bir sonucu olarak ortaya çıktığını belirtmektedir (Dodaj ve ark., 2019; Klettke ve ark., 2014; Van Ouytsel ve ark., 2014). Üçüncü şahısların durumdan haberdar olması ve cinsel içerikli mesajlaşma üzerinden şantaja maruz kalma da en sık karşılaşılan diğer

mağduriyet şekilleri olarak belirtilmiştir. Bu bağlamda çoğu katılımcının birden fazla mağduriyet şekline maruz kaldığını belirtmesi, yaşadıkları olumsuz tecrübelerin sonuçlarının tek bir şekille sınırlı kalmadığının göstergesidir. Nitekim, Kowalski ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında da cinsel içerikli mesajlaşmanın üçüncü kişilerle paylaşılmasının mağdur için içinden çıkılması zor bir durum yarattığı; dolayısıyla birtakım psikolojik problemlere de yol açtığı saptanmıştır. Böylece yaşanan mağduriyetin bireyde yarattığı olumsuz sonuçlar ve farklı olumsuzlukların birbirini takip etmesi, ikincil mağduriyete ortam hazırlamaktadır.

Bu çalışma Türkiye sınırları içerisinde 18 yaş ve üzeri internet kullanıcısı bireylerde cinsel içerikli mesajlaşmanın yaygınlığını saptayabilme, bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısını anlama ve bu bakış açısını etkileyen faktörleri belirleme, cinsel içerikli mesajlaşma eyleminin temelindeki sebepleri ve sonucunda ortaya çıkabilecek muhtemel olumsuzlukları anlamak adına gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de daha önce benzer bir çalışma yapılmamış olmasına rağmen, bu çalışma sayesinde araştırma örnekleminin temsil gücü göz önünde bulundurularak Türkiye'de cinsel içerikli mesajlaşmanın yerini bir nebze olsun belirleyebilmiş olmak gerek konuya yönelik farkındalığı artırma gerekse gelecekteki çalışmalara öncü olabilmek adına oldukça önem arz etmektedir. Araştırmanın sonuçları, çok fazla göz önünde bulundurulmayan cinsel içerikli mesajlaşmanın aslında Türkiye'de de var olduğunu ve dikkate alınmaya değer olumsuzluklara da sebebiyet verebildiğini göstermiştir. Çalışmaya katılan ve daha önce hiç cinsel içerikli mesajlaşmadığını belirten kişi sayısının diğer gruba kıyasla oldukça az olması, cinsel içerikli mesajlaşmanın keskin bir çerçeve içinde tanımlanamıyor oluşu ve konuya dair geliştirilmiş, geçerlik ve güvenirliği kanıtlanmış Türkçe bir ölçeğin bulunmaması araştırmanın sınırlıkları içinde gösterilebilir. Gelecek çalışmalarda daha fazla katılımcıya sahip olmak ve tüm Türkiye'yi temsil edici güçte örneklemi olan bir araştırma yürütmek bu davranışın ülkemiz sınırlarında nerede konumlandığını belirlemek adına oldukça önemli olacaktır. Bununla birlikte, izin dahilinde 18 yaş altı bireylerin de cinsel içerikli mesajlaşma

davranışlarını incelemek, daha detaylı sorular içeren ve mümkünse geçerliği ve güvenirliği kanıtlanarak geliştirilen Türkçe bir ölçekle araştırmayı yürütmek; daha kapsamlı ve verimli bilgiye ulaşabilmek, toplumun konuya dair farkındalığını daha fazla artırabilmek açısından fazlasıyla önem arz etmektedir. Ayrıca, konuya dair yapılacak yeni araştırmalar farkındalığı artırmanın yanında olası mağduriyetleri detaylandırarak yaşanacak olumsuzlukları mümkün olduğunca azaltabilir ve gelecek mağduriyetlerin önüne geçilmesine katkı sağlayabilir.

Kaynaklar

Abdulai, M. (2016). *Determinants of Fear of Cybercrime Victimisation: A study of Credit/Debit card Fraud among students of the university of Saskatchewan* (Yayımlanmamış doktora tezi), University of Saskatchewan.

Abraham, A. E. (2015). *Sexting uncensored: an exploratory study on the behaviors, experiences, and perceptions of sexting among college students* (Yayımlanmamış doktora tezi), California State University, Fresno.

Ajzen, I. (1988). Attitudes, personality, and behavior. Chicago, IL: Dorsey Press.

Ajzen, I. ve Fishbein, M. (1975). Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research. Reading, MA: Addison-Wesley.

Albury, K. (2016). Sexting, schools and surveillance: Mediated sexuality in the classroom. *The Routledge Research Companion to Geographies of Sex and Sexualities*, 359-368.

Alshalan, A. (2006). *Cyber-crime fear and victimization: An analysis of a national survey* (Yayımlanmamış doktora tezi). Mississippi State University, Mississippi.

Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American psychologist*, *55*(5), 469.

Baker, R. ve White, K. (2010). Predicting adolescents' use of social networking sites from an extended theory of planned behaviour perspective. *Computers in Human Behavior, 26*, 1591–1597.

Barrense-Dias, Y., Berchtold, A., Surıs, J. C. ve Akre, C. (2017). Sexting and the definition issue. *Journal of Adolescent Health*, *61*(5), 544–554.

Bates, S. (2017). Revenge porn and mental health: A qualitative analysis of the mental health effects of revenge porn on female survivors. *Feminist Criminology, 12*, 22–42.

Benotsch, E. G., Snipes, D. J., Martin, A. M. ve Bull, S. S. (2013). Sexting, substance use, and sexual risk behavior in young adults. *Journal of adolescent health*, *52*(3), 307-313.

Bianchi, D., Morelli, M., Baiocco, R. ve Chirumbolo, A. (2018). Psychometric properties of the Sexting Motivations Questionnaire for adolescents and young adults. *Rassegna di Psicologia, 33*(3), 5–18.

Burén, J., ve Lunde, C. (2018). Sexting among adolescents: A nuanced and gendered online challenge for young people. *Computers in Human Behavior*, *85*, 210-217.

Burkett, M. (2015). A qualitative analysis of young adults' negotiations of the pleasures and perils of sexting. *Sexuality and Culture*, *19*, 835–863.

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Calvert, C. (2013). Revenge porn and freedom of expression: Legislative pushback to an online weapon of emotional and reputational destruction. *Fordham Intell. Prop. Media & Ent. LJ*, *24*, 673.

Champion, A. R. ve Pedersen, C. L. (2015). Investigating differences between sexters and non-sexters on attitudes, subjective norms, and risky sexual behaviours. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, *24*(3), 205-214.

Clancy, E. M., Klettke, B. ve Hallford, D. J. (2019). The dark side of sexting–Factors predicting the dissemination of sexts. *Computers in Human Behavior*, *92*, 266-272.

Comartin, E., Kernsmith, R. ve Kernsmith, P. (2013), "Sexting" and sex offender registration: Do age, gender, and sexual orientation matter?. *Deviant Behavior,34*, 38-52.

Cox Communications (2009). Teen online and wireless safety survey: Cyberbullying, sexting, and parental controls. Erişim tarihi: 7 Temmuz 2020,

https://www.scribd.com/doc/20023365/2009-Cox-Teen-Online-Wireless-Safety-Survey-Cyberbullying-Sexting-and-Parental-Controls

Crimmins, D. M. ve Seigfried-Spellar, K. C. (2014). Peer attachment, sexual experiences, and risky online behaviors as predictors of sexting behaviors among undergraduate students. *Computers in Human Behavior*, *32*, 268-275.

Dake, J. A., Price, J. H., Mariarz, L. ve Ward, B. (2012). Prevalence and correlates of sexting behavior in adolescents. *American Journal of Sexuality Education*, *7*(1),1-15.

De Ridder, S. (2019). Sexting as sexual stigma: The paradox of sexual self-representation in digital youth cultures. *European Journal of Cultural Studies*, *22*(5-6), 563-578.

De Santisteban, P. ve Gámez-Guadix, M. (2018). Prevalence and risk factors among minors for online sexual solicitations and interactions with adults. *The Journal of Sex Research*, *55*(7), 939-950.

Delevi, R. ve Weisskirch, R. S. (2013). Personality factors as predictors of sexting. *Computers in Human Behavior, 29*(6), 2589–2594.

Dir, A. L., Coskunpinar, A., Steiner, J. L. ve Cyders, M. A. (2013). Understanding differences in sexting behaviors across gender, relationship status, and sexual identity, and the role of expectancies in sexting. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, *16*(8), 568-574.

Dodaj, A., Sesar, K. ve Jerinić, S. (2019). Relationship between sexting and psychological difficulties: prospective research. XVI European Congress of Psychology konfreransında sunulan bildiri. 2-5 Temmuz 2019.

Döring, N. (2014). Consensual sexting among adolescents: Risk prevention through abstinence education or safer sexting. *Cyberpsychology, 8*(1), 1–18.

Drouin, M. ve Landgraff, C. (2012). Texting, sexting, and attachment in college students' romantic relationships. *Computers in Human Behavior*, *28*(2), 444-449.

Drouin, M., Vogel, K. N., Surbey, A. ve Stills, J. R. (2013). Let's talk about sexting, baby: Computer-mediated sexual behaviors among young adults. *Computers in Human Behavior, 29(*5), 25–30.

Englander, E. (2012). Low risk associated with most teenage sexting: A study of 617 18-year-olds. Erişim tarihi: 25 Şubat 2020, https://vc.bridgew.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1003&context=marc_reports

Ferraro, K. F. ve Grange, R. L. (1987). The measurement of fear of crime. *Sociological inquiry*, *57*(1), 70-97.

Fisher, W., Fisher, J. ve Rye, B. (1995). Understanding and promoting AIDS preventive behavior: Insights from the theory of reasoned action. *Health Psychology, 3*(14), 255–264.

Gámez-Guadix, M., Almendros, C., Borrajo, E. ve Calvete, E. (2015). Prevalence and association of sexting and online sexual victimization among Spanish adults. *Sexuality Research and Social Policy*, *12*(2), 145-154.

Gordon-Messer, D., Bauermeister, J. A., Grodzinski, A. ve Zimmerman, M. (2013). Sexting among young adults. *Journal of adolescent health*, *52*(3), 301-306.

Halder, D., Jaishankar, K., Enanalap Periyar, E. ve Sivakumar, R. (2013). Cyber Victimization in India: Preliminary Study. K. Jaishankar in N. Ronel (Ed.), *Global Criminology: Crime and Victimization in a Globalized era* içinde, (ss. 115-136).

Hasinoff, A. A. (2013). Sexting as media production: Rethinking social media and sexuality. *New media & society*, *15*(4), 449-465.

Henderson, L. (2011). Sexting and sexual relationships among teens and young adults. *McNair Scholars Research Journal, 7*(1), 31-39.

Henderson, L. ve Morgan, E. (2011). Sexting and sexual relationships among teens and young adults. *McNair Scholars Research Journal, 7*(1), 9.

Henry, N. ve Powell, A. (2015). Beyond the 'sext': Technology-facilitated sexual violence and harassment against adult women. *Australian & New Zealand Journal of Criminology*, *48*(1), 104-118.

Henson, B. (2011). *Fear of crime online: examining the effects of online victimization and perceived risk on fear of cyberstalking victimization* (Yayımlanmamış doktora tezi). University of Cincinnati, Cincinnati.

Henson, B., Reyns, B. W. ve Fisher, B. S. (2013). Fear of crime online? Examining the effect of risk, previous victimization, and exposure on fear of online interpersonal victimization. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, *29*(4), 475-497.

Hinduja, S. ve Patchin, J. W. (2008). Cyberbullying: An exploratory analysis of factors related to offending and victimization. *Deviant behavior*, *29*(2), 129-156.

Holt, T. J. ve Bossler, A. M. (2009). Examining the applicability of lifestyle-routine activities theory for cybercrime victimization. *Deviant Behavior*, *30*(1), 1–25.

Houck, C. D., Barker, D., Rizzo, C., Hancock, E., Norton, A. ve Brown, L. K. (2014). Sexting and sexual behavior in at-risk adolescents. *Pediatrics*, *133*(2), e276-e282.

Howard, T. (2019). *Sextortion: Psychological Effects Experienced and Seeking Help and Reporting Among Emerging Adults*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Walden University.

Hudson, H. K. (2011). *Factors affecting sexting behaviors among selected undergraduate students* (Yayımlanmamış doktora tezi). Southern Illinois University, Carbondale.

Hudson, H. K. ve Fetro, J. V. (2015). Sextual activity: Predictors of sexting behaviors and intentions to sext among selected undergraduate students. *Computers in Human Behavior*, *49*, 615-622.

IBM. (2006). IBM Survey: *Consumers think cybercrime now three times more likely than physical crime*. Erişim tarihi: 8 Kasım .2019, https://www03.ibm.com/press/us/en/pressrelease/19154.wss.

Jewell, J. A. ve Brown, C. S. (2013). Sexting, catcalls, and butt slaps: How gender stereotypes and perceived group norms predict sexualized behavior. *Sex Roles, 69*(11-12), 594-604.

Jolicoeur, M. ve Zedlewski, E. W. (2010). *Much ado about sexting*. Washington, DC: National Institute of Justice.

Karaian, L. ve Van Meyl, K. (2015). Reframing risqué/risky: Queer temporalities, teenage sexting, and freedom of expression. *Laws, 4*(1), 18-36.

Klettke, B., Hallford, D. J. ve Mellor, D. J. (2014). Sexting prevalence and correlates: A systematic literature review. *Clinical psychology review*, *34*(1), 44-53.

Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N. ve Lattanner, M. R. (2014). Bullying in the digital age: A critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. *Psychological bulletin*, *140*(4), 1073.

Lenhart, A. (15 Aralık). Teens and sexting: How and why minor teens are sending sexually suggestive nude or nearly-nude images via text messaging. PEW Internet & American Life Project, PEW Research Center Erişim tarihi: 24 Haziran 2019, http://www.ncdsv.org/images/pewinternet_teensandsexting_12-2009.pdf

Lippman, J. R., ve Campbell, S. W. (2014). Damned If You Do, Damned If You Don't…If You're a Girl: Relational and Normative Contexts of Adolescent Sexting in the United States. *Journal of Children and Media 8*(4), 371–386.

Lucero, J. L., Weisz, A. N., Smith-Darden, J. ve Lucero, S. M. (2014). Exploring gender differences: Socially interactive technology use/abuse among dating teens. *Affilia*, *29*(4), 478-491.

Madigan, S., Ly, A., Rash, C. L., Van Ouytsel, J., ve Temple, J. R. (2018). Prevalence of multiple forms of sexting behavior among youth: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Pediatrics, 172*(4), 327–335.

Matthews, S. J., Giuliano, T. A., Thomas, K. H., Straup, M. L. ve Martinez, M. A. (2018). Not cool, dude: perceptions of solicited vs. unsolicited sext messages from men and women. *Computers in Human Behavior, 88*, 1-4.

McGovern, A., Crofts, T., Lee, M. ve Milivojevic, S. (2016). Media, legal and young people's discourses around sexting. *Global Studies of Childhood*, *6*(4), 428-441.

Medrano, J. L. J., Lopez Rosales, F. ve Gámez-Guadix, M. (2018). Assessing the links of sexting, cybervictimization, depression, and suicidal ideation among university students. *Archives of suicide research*, *22*(1), 153-164.

Meško, G. (2018). On some aspects of cybercrime and cybervictimization. *European Journal of crime, criminal Law and criminal Justice*, *26*(3), 189-199.

Mesko, G. ve Bernik, I. (2011, Eylül). Cybercrime: Awareness and fear: Slovenian perspectives.*2011 European Intelligence and Security Informatics Conference* içinde (ss. 28-33). IEEE.

Mitchell, K. J., Finkelhor, D., Jones, L.M. ve Wolak, J. (2012). Prevalence and characteristics of youth sexting: A national study. *Pediatrics, 129*, 13–20.

Mitchell, K. J., Wolak, J. ve Finkelhor, D. (2007). Trends in youth reports of sexual solicitations, harassment and unwanted exposure to pornography on the Internet. *Journal of adolescent health*, *40*(2), 116-126.

Morelli, M., Bianchi, D., Baiocco, R., Pezzuti, L. ve Chirumbolo, A. (2016). Sexting, psychological distress and dating violence among adolescents and young adults. *Psicothema*, *28*(2), 137-142.

Osterday, M. (2015). Protecting minors from themselves: Expanding revenge porn laws to protect the most vulnerable. *Ind. L. Rev.*, *49*, 555.

Ostrager, B. (2010). SMS. Omg! Lol! Ttyl: Translating the law to accommodate today's teens and the evolution from texting to sexting. *Family Court Review*, *48*(4), 712-726.

Pelling, E. ve White, K. (2009). The theory of planned behavior applied to young people's use of social networking web sites. *Cyberpsychology & Behavior*, *12*, 755–759.

Perkins, A. B., Becker, J. V., Tehee, M. ve Mackelprang, E. (2014). Sexting behaviors among college students: cause for concern?. *International Journal of Sexual Health*, *26*(2), 79-92.

Priebe, G. ve Svedin, C. G. (2012). Online or off-line victimisation and psychological well-being: a comparison of sexual-minority and heterosexual youth. *European child & adolescent psychiatry*, *21*(10), 569-582.

Renfrow, D. G. ve Rollo, E. A. (2014). Sexting on campus: Minimizing perceived risks and neutralizing behaviors. *Deviant Behavior*, *35*(11), 903-920.

Reyns, B. W., Burek, M. W., Henson, B., ve Fisher, B. S. (2013). The unintended consequences of digital technology: Exploring the relationship between sexting and cybervictimization. *Journal of Crime and Justice*, *36*(1), 1-17.

Reyns, B., Henson, B. ve Fisher, B. (2014). Digital deviance: Low self-control and opportunity as explanations of sexting among college students. *Sociological Spectrum*, *34*(3), 273-292.

Roberts, L. D., Indermaur, D. ve Spiranovic, C. (2013). Fear of cyber-identity theft and related fraudulent activity. *Psychiatry, Psychology and Law*, *20*(3), 315-328.

Salter, M. (2016). Privates in the online public: sex(ting) and reputation on social media. *New Media and Society, 18*, 2723-2739.

Saunders, J. (2017). Tackling cybercrime–the UK response. *Journal of Cyber Policy*, *2*(1), 4-15.

Sesar, K. ve Dodaj, A. (2019). Sexting and emotional regulation strategies among young adults. *Mediterranean Journal of Clinical Psychology*, *7*(1).

Sheppard, B., White, K. ve Warshaw, P. R. (1988). The theory of reasoned action: A meta-analysis of past research with recommendations for modifications and future research. *Journal of Consumer Research, 15*, 325–343.

Smith, P. K. (2012). *Cyberbullying and cyber aggression.* S. R. Jimerson, A. B. Nickerson, M. J. Mayer, & M. J. Furlong (Ed.), *Handbook of school violence and school safety: International research and practice* içinde (ss. 93–103). Routledge/Taylor & Francis Group.

Stasko, E. C. ve Geller, P. A. (2015). Reframing sexting as a positive relationship behavior. American Psychological Association 2015 Convention'da sunulan bildiri, Toronto, Ontario, Canada, 6–9 Ağustos.

Stocker, K. (2013). *Young adults' experience of sexting in America* (Yayımlanmamış doktora tezi). Alliant International University.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th ed.). Allyn & Bacon/Pearson Education.

The National Campaign. (2008). *Sex and tech: Results from a survey of teens and young adults.* [Online]. The National Campaign to Prevent Teen and Unplanned Pregnancy. Erişim tarihi: 24 Eylül 2019, https://powertodecide.org/what-we-do/information/resource-library/sex-and-tech-results-survey-teens-and-young-adults

TNS Opinion & Social (2015). Special Eurobarometer 423. Cyber security report. Erişim tarihi: 25 Mayıs 2020, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_423_en.pdf

TUİK, (2018). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. "İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması 1.Düzey'e ve cinsiyete göre bireylerin internet kullanım oranı, 2011

2019". Erişim tarihi: 11 Eylül 2019, http://www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=2606

Tungate, A. (2014). Bare necessities: the argument for a 'revenge porn'exception in Section 230 immunity. *Information & Communications Technology Law*, *23*(2), 172-188.

Virtanen, S. M. (2017). Fear of cybercrime in Europe: Examining the effects of victimization and vulnerabilities. *Psychiatry, Psychology and Law*, *24*(3), 323-338.

Walker, K. ve Sleath, E. (2017). A systematic review of the current knowledge regarding revenge pornography and non-consensual sharing of sexually explicit media. *Aggression and violent behavior*, *36*, 9-24.

Walker, S., Sanci, L. ve Temple-Smith, M. (2013). Sexting: Young women's and men's views on its nature and origins. *Journal of adolescent health*, *52*(6), 697-701.

Walrave, M., Heirman, W. ve Hallam, L. (2014). Under pressure to sext? Applying the theory of planned behaviour to adolescent sexting. *Behaviour & Information Technology*, *33*(1), 86-98.

Walrave, M., Ponnet, K., Van Ouytsel, J., Van Gool, E., Heirman, W. ve Verbeek, A. (2015). Whether or not to engage in sexting: Explaining adolescent sexting behaviour by applying the prototype willingness model. *Telematics and Informatics*, *32*(4), 796-808.

Weisskirch, R. S. ve Delevi, R. (2011). "Sexting" and adult romantic attachment. *Computers in Human Behavior*, *27*(5), 1697-1701.

Weulen Kranenbarg, M., van der Laan, A., De Poot, C. J., Verhoeven, M., van der Wagen, W., ve Weijters, G. (2017). Individual cybercrime offenders. *Research agenda: The human factor in cybercrime and cybersecurity*, 23-32.

Wiederhold, B. K. (2011). Should adult sexting be considered for the DSM? *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 14*(9), 481.

Wolak, J., Finkelhor, D. ve Mitchell, K. J. (2012). How often are teens arrested for sexting? Data from a national sample of police cases. *Pediatrics, 129*(1), 4-12.

Wolak, J., Finkelhor, D., Walsh, W. ve Treitman, L. (2018). Sextortion of minors: Characteristics and dynamics. *Journal of Adolescent Health, 62*(1), 72-79.

Woolard, A. (2011). *The frequency, attitudes, and beliefs of sexting among college students.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Eastern Illinois University, Illinois.

Wysocki, D. K. ve Childers, C. D. (2011). "Let my fingers do the talking": Sexting and infidelity in cyberspace. *Sexuality & Culture, 15*, 217–239.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. Detay Yayıncılık, Ankara.

Yılmaz, Y. (2018). *Siber suç korkusu ve önlem alma stratejileri: Ankara'daki teknokentler örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Yoshihara, L. (2013). *Sexting behaviors among teens, adolescents, and adults: A content analysis of existing literature*. (Yayımlanmamış doktora tezi). California State University, Long Beach.

Yu, S. (2014). Fear of cyber crime among college students in the United States: An exploratory study. *International Journal of Cyber Criminology*, *8*(1), 36.

Ekler

Ek-1: Ölçek kullanımı için alınan izin

Ek -2: Etik kurul onayı

İÜC Tarih ve Sayı: 10/02/2020-23375

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ-CERRAHPAŞA
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Dekanlığı

Sayı :59491012-604.01.02-
Konu :Yüksek Lisans Öğrencisi Psikolog ve Sosyolog Dila ERGÜL'ün etik kurul kararı A-10

ADLİ TIP VE ADLİ BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi :13.01.2020 tarih, 86669574-302.14.06-6616 sayılı yazı

Enstitünüz Sosyal Bilimler Anabilim Dalı öğretim üyesi **Doç.Dr.Neylan ZİYALAR'ın** danışmanlığında **Yüksek Lisans Öğrencisi Psikolog ve Sosyolog Dila ERGÜL'ün** yürütücülüğünde **"Cinsel İçerikli Mesajlaşmaya Bakış Açısının Mağduriyet ve Suç Korkusu Üzerinden İncelenmesi"** başlıklı Yüksek Lisans Tezi (ANKET) hakkında ilgi yazınız ve ekleri **04 Şubat 2020** tarihinde toplanan Fakültemiz Klinik Araştırmalar Etik Kurulunca müzakere edilmiş olup; etik açıdan uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

e-İmzalı
Prof. Dr. Özgür KASAPÇOPUR
Başkan

e-İmzalı
Prof. Dr. Muhlis Cem AR
Dekan a.
Dekan Yardımcısı

NOT: Yönetmelik gereği Sonuç Raporunun Klinik Araştırmalar Etik Kuruluna iletilmesi gerekmektedir.

EK :
1 dosya elden teslim edilecektir.

Doğrulamak İçin:http://dogrulama.istanbulc.edu.tr/enVision.sorgula/belgedogrulama.aspx?V=BE047C9F1
Ayrıntılı bilgi için irtibat : Güler SOYDANER Dahili : 22300
İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi 34303 Cerrahpaşa/ İSTANBUL
Tel : 0 (212) 414 30 00 Faks : 0 (212) 632 00 33
e-posta : ctfpersonel@istanbul.edu.tr Elektronik Ağ : www.istanbulc.edu.tr

Ek-3: Bilgilendirilmiş onam formu

Sayın katılımcı,

Bu çalışma İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı altında Doç Dr. Neylan ZİYALAR danışmanlığında Sosyolog ve Psikolog Dila ERGÜL tarafından yürütülmektedir. Çalışmanın amacı bireylerin cinsel içerikli mesajlaşmaya bakış açısını gözlemlemek ve bu bakış açısını etkileyen faktörleri saptamaktır. Çalışma kapsamında sizden demografik bilgilerinizin yer alacağı bir form ile iki farklı ölçeği doldurmanız istenecektir ve çalışma yaklaşık olarak 20 dakika sürecektir. **Çalışmaya katılmak için 18 yaşından büyük olmanız gerekmektedir.** Katılım tamamen gönüllülük esasına dayalı olup herhangi bir noktada kendinizi huzursuz hissederseniz çalışmayı yarım bırakabilirsiniz. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, kimsenin baskısı veya telkini altında olmadan, size en uygun gelen cevapları içtenlikle işaretlemenizdir. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya ..... iletişim adresinden ulaşabilirsiniz.

Yukarıda yer alan ve ankete başlanmadan önce katılımcılara verilmesi gereken bilgileri içeren metni okudum. Yazılı olarak tarafıma sunulan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anladığım kanısındayım. Çalışmaya katılmayı isteyip istemediğim konusunda karar vermem için yeterince zaman tanındı. Bu koşullar altında, araştırma kapsamında elde edilen şahsıma ait bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını, gizlilik kurallarına uyulmak kaydıyla sunulmasını ve yayınlanmasını, hiçbir baskı ve zorlama altında kalmaksızın, kendi özgür irademle kabul ettiğimi beyan ederim.

Ek-4: Veri toplama araçları

Çalışmaya başlamadan önce aşağıda verilen kavramları ve tanımlarını okumanız ve anlamanız çalışmada yer alan soruları cevaplandırırken zorluk yaşamamanız açısından önemlidir.
LÜTFEN AŞAĞIDA YER ALAN AÇIKLAMALARI OKUYUNUZ.

Bu anket cinsel içerikli mesajlaşma (sexting) ile ilgili sorular içermektedir. **Cinsel içerikli mesajlaşma cep telefonu ve bilgisayar benzeri teknolojik aletler üzerinden mail, çevrimiçi (anlık) mesajlaşma, sosyal medya uygulamaları ya da siteleri yoluyla cinsel içerikli mesaj veya fotoğraf/video gönderme/alma/paylaşma** olarak tanımlanmaktadır.

Anket süresince soruları okur ve cevaplarken aşağıda verilen tanımları göz önünde bulundurmanız ÖNEMLİDİR:

- **Cinsel içerikli mesajlar** cinsel açıdan müstehcen sayılabilecek ögeler barındırarak yazılmış ve mail, mesaj, anlık mesajlaşma (Whatsapp vb.) yoluyla ya da sosyal medya üzerinden (Facebook, Instagram vb.) paylaşılmış mesajları kapsamaktadır. (SPAM olarak aldığınız mailer bu kategoriye dahil değildir.)
- **Cinsel içerikli fotoğraf/videolar** müstehcenlik barındıran yarı çıplak ya da tamamen çıplak; kendi ya da başkası tarafından çekilmiş fotoğraf ve videolardır. (İnternette karşılaştığınız veya SPAM olarak aldığınız fotoğraf/videolar bu kategoriye dahil değildir.)

Cinsiyetiniz: ( ) Kadın ( ) Erkek

Yaşınız: …..

Eğitim durumunuz: ( ) İlkokul ( ) Ortaokul ( ) Lise ( ) Meslek Yüksek Okulu ( ) Üniversite ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora

Şuanki ilişki durumunuz: ( ) İlişkisi yok ( ) İlişkisi var ( ) Nişanlı ( ) Evli ( ) Boşanmış ( ) Dul ( ) Cevap vermek istemiyorum

Cinsel yöneliminiz: ( ) Heteroseksüel ( ) Homoseksüel ( ) Biseksüel ( ) Diğer ( ) Cevap vermek istemiyorum

Aşağıdaki aralıklardan günlük internet kullanımınıza (cep telefonunda internet kullanımı gerektiren uygulamalar dahil) en uygun olanı işaretleyiniz.

( ) 1 saatten az ( ) 1-3 saat ( ) 3-5 saat ( ) 5 saat ve üzeri

Aşağıda yer alan ifadelerin kendi yaş grubunuzdaki K**ADINLAR** arasında ne derecede yaygın olduğunu düşünüyorsunuz?	Hiç yaygın değil	Pek yaygın değil	Oldukça yaygın	Çok yaygın
1. Başkasına cinsel içerikli mesaj gönderme				
2. Başkasına cinsel içerikli fotoğraf/video gönderme				
3. Kendisinin cinsel içerikli fotoğraf/videolarını çevrimiçi platformlarda paylaşma				
4.Cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/videoları asıl alıcısı haricinde başka kişilerle de paylaşma				

Aşağıda yer alan ifadelerin kendi yaş grubunuzdaki **ERKEKLER** arasında ne derecede yaygın olduğunu düşünüyorsunuz?	Hiç yaygın değil	Pek yaygın değil	Oldukça yaygın	Çok yaygın
1. Başkasına cinsel içerikli mesaj gönderme				
2. Başkasına cinsel içerikli fotoğraf/video gönderme				
3. Kendisinin cinsel içerikli fotoğraf/videolarını çevrimiçi platformlarda paylaşma				
4.Cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/videoları asıl alıcısı haricinde başka kişilerle de paylaşma				

Aşağıdaki ifadelerin cinsel içerikli mesajlaşma davranışını ne ölçüde nitelendirdiğini işaretleyiniz.	Kesinlikle katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Kararsızım	Biraz katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Flörtöz					
İğrenç					
Seksi					
Yakışıksız					
Eğlenceli					
Heyecan verici					
Tehlikeli					
Zararsız					
Ahlaka aykırı					
Sağlıklı					
Kışkırtıcı					

Aşağıda yer alan **cinsel içerikli mesajlaşmayla** ilgili verilmiş ifadelere ne ölçüde katıldığınızı işaretleyiniz.	Kesinlikle katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Kararsızım	Biraz katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Cinsel içerikli mesajlar, genellikle 3. Şahıslarla paylaşılır.					
Benim yaş grubumdaki insanlar cinsel içerikli mesajlaşmada gerçek hayatta olduklarından daha cüretkardır/ileriye giderler.					
Cinsel içerikli mesajlar göndermek çok da büyük bir mesele değildir.					
Cinsel içerikli mesajlar göndermenin ağır bedelleri olabilir.					
Bildiğim kadarıyla çoğu yakın arkadaşım birilerine cinsel içerikli mesajlar gönderiyor.					
Cinsel içerikli mesajlar gönderirsem önemsediğim insanlar beni kınayabilir.					
Akranlarım, sosyal paylaşım sitelerinde cinsel içerikli mesajlar					

yayınlama baskısı görmektedir.					
Birbiriyle cinsel içerikli mesajlaşan insanların çıkma ya da tek gecelik ilişki yaşama **ihtimalleri daha fazladır.**					
Birbiriyle cinsel içerikli mesajlaşan insanların çıkması ya da tek gecelik ilişki yaşaması **beklenir**.					
Cinsel içerikli mesajlaşma sırasında normalde olduğumdan daha cüretkar olmaya/ileriye gitmeye eğilimliyimdir.					

Aşağıda yer alan **cinsel içerikli fotoğraf/video gönderimiyle** ilgili verilmiş ifadelere ne ölçüde katıldığınızı işaretleyiniz.	Kesinlikle katılmıyorum	Biraz katılmıyorum	Kararsızım	Biraz katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Cinsel içerikli fotoğraf/videolar, genellikle 3. Şahıslarla paylaşılır.					
Benim yaş grubumdaki insanlar cinsel içerikli fotoğraf/video gönderiminde gerçek hayatta olduklarından daha cüretkardır/ileriye giderler					
Cinsel içerikli fotoğraf/video göndermek çok da büyük bir mesele değildir					
Cinsel içerikli fotoğraf/video göndermenin ağır bedelleri olabilir.					
Bildiğim kadarıyla çoğu yakın arkadaşım birilerine cinsel içerikli fotoğraf/video gönderiyor					
Cinsel içerikli fotoğraf/video gönderirsem önemsediğim insanlar beni kınayabilir.					
Akranlarım, sosyal paylaşım sitelerinde cinsel					

içerikli fotoğraf/video yayınlama baskısı görmektedir.					
Birbirine cinsel içerikli fotoğraf/video gönderen insanların çıkma ya da tek gecelik ilişki yaşama **ihtimalleri daha fazladır.**					
Birbirine cinsel içerikli fotoğraf/video gönderen insanların çıkması ya da tek gecelik ilişki yaşaması **beklenir.**					
Cinsel içerikli fotoğraf/video gönderirken normalde olduğumdan daha cüretkar olmaya/ileriye gitmeye eğilimliyimdir.					

Aşağıda cinsel içerikli mesajlaşmaya yönelik karar verme mekanizmasında rol oynayabilecek ifadeler belirtilmiştir. Lütfen her bir ifadenin öne sürdüğü durum içinde bulunduğunuzda kararınızı ne ölçüde etkileyeceğini düşünerek işaretleme yapınız.

Cinsel içerikli mesajlaşma eyleminde bulunurum;	Hiç olası değil	Biraz olası değil	Etkilemez	Biraz olası	Çok olası
Eğer mesajı gönderdiğim kişiye güveniyorsam					
Eğer doğru kişiyi bulduysam					
Eğer hoşlandığım biri benden istediyse					
Eğer mesaj attığım kişi eşimse					
Önemsediğim kişiler uygun bulursa					
Eğer hoşlandığım birinden cinsel içerikli mesaj aldıysam					
Eğer sarhoşsam					
Eğer uyuşturucu madde etkisindeysem					
Eğer özgüvenim yüksekse					
Eğer daha çekici görünüyorsam					
Eğer vücudum daha formdaysa					
Eğer mesajlaştığım kişiyle ilişkim varsa					
Eğer biri bana baskı yapıyorsa					
Eğer biri bana şantaj yapıyorsa					

Eğer telefonumu ya da bilgisayarımı sadece ben kullanıyorsam					
Eğer gönderilenin özel tutulacağından ve kimseyle paylaşılmayacağından %100 eminsem					

Aşağıda belirtilen eylemlerden hangilerini **daha önce yaptıysanız** lütfen verilen seçenekler doğrultusunda işaretleyiniz.Her bir ifade için **SADECE BİR** işaretleme yapınız.

Aşağıdaki eylemlerden hangilerini şahsen gerçekleştirdiniz?	Cinsel içerikli mesaj	Cinsel içerikli fotoğraf ya da video	İkisi de	Hiçbiri
Bir başkasına cinsel mesaj/video/fotoğraf **gönderdim.**				
Bir başkasının çevrimiçi profili ya da birebir mesaj bölümünde cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video **paylaştım.** (Facebook, Instagram vb.)				
Bir başkasından cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video **aldım.**				
Başkası için çektiğim cinsel içerikli fotoğrafları diğer kişilerle de paylaştım.				
Aslında gizli tutulması gereken ve başkasına gönderilmiş bir cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video benimle paylaşıldı.				
Birinden bana cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video göndermesini istedim.				

Aşağıda cinsel içerikli mesajlaşmaya neden olabilecek olası ifadeler verilmiştir. Lütfen daha önceki eylemlerinizi göz önüne alarak işaretlemeyiniz. Her bir ifade için **SADECE BİR** işaretleme yapınız.

Cinsel içerikli mesaj/fotoğraf/video gönderdim:	Evet, cinsel içerikli mesajlaşma için	Evet, cinsel içerikli fotoğraf/video için	İkisi için de evet	Hiçbiri
Bir kadın/erkeğin dikkatini çekmek için				
Mesajı gönderdiğim kişiyle cinsel bir yakınlık başlatmak için				
Eşime/sevgilime "seksi" bir hediye olarak				
Eşim/sevgilim dışında birine "seksi" bir hediye olarak				
Seksi hissedebilmek için				
Şaka yapmak için				
Flörtöz olabilmek için				
Bana gönderilen mesaja bir cevap olarak				
İlişkime heyecan katmak için				
Mesajı gönderdiğim kişiyle romantik bir ilişki başlatabilmek için				
Cinsel içerikli mesajlaşma bu tarz şeylerin yüzyüze söylenmesi/gösterilmesinden daha rahat olduğu için				
Baskı altında olduğum için				

Cinsel içerikli mesajlaşma sonucunda olumsuz bir sonuçla karşılaştığınız oldu mu?

( ) Evet ( ) Hayır

(Eğer cevabınız hayır ise bir sonraki ölçeğe geçiniz.)

Eğer cevabınız evet ise, bu olumsuz sonucun ciddiyetini 1 “Hiç ciddi değil” 5 “Çok ciddi” olacak şekilde 1 ile 5 arasında derecelendiriniz.

( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5

Yaşamış olduğunuz olumsuz sonuca karşı gelebilecek en uygun seçeneği işaretleyiniz.

( ) Duygusal ve psikolojik problemler

( ) Maddi kayıp

( ) Dışlanma

( ) Şantaja maruz kalma

( ) Üçüncü şahısların durumdan haberdar olması

( ) Diğer (Lütfen belirtiniz) ……

Aşağıda sıralanan farklı siber suç türlerine ilişkin ifadeler karşısındaki korkunuzu 1 “Hiç korkmuyorum” 5 “Çok korkuyorum” olacak şekilde 1 ile 5 arasında değerlendiriniz.

	1	2	3	4	5
Sosyal medya, e-mail ya da internet siteleri üzerinden tehdit ve/veya şantaja uğramak					
Çevrimiçi platformlar üzerinden dolandırıcılığa uğramak (Örneğin online alışveriş yaptığım sitenin aslında var olmaması, parasını ödediğim ürünü göndermemesi ya da aldığın üründen farklı bir şey göndermesi)					
Elektronik ortamda yaptığım haberleşmelerin gizliliğinin ihlal edilmesi, kayda alınması veya ifşa edilmesi					
Bilişim sistemime hukuka aykırı bir şekilde girilmesi ve kullandığım hesapların/cihazların hacklenmesi					
Spam içerikli ya da bulaşıcı e-postalar almak					
Çevrimiçi ortamdaki hareketlerimin ve/veya tarayıcı geçmişimin üçüncü kişiler tarafından görüntülenmesi					
Sosyal medya, e-mail ya da internet siteleri üzerinden tacize uğramak					
Çevrimiçi platformlarda kişisel verilerimin rızam dışında kullanılması yoluyla kimlik hırsızlığına maruz kalmak (profilimin kopyalanması, kişilere benim ağzımdan mesaj atılması vb.)					
Çevrimiçi platformlar üzerinden nefret ve ayrımcılık suçuna maruz kalmak					
Çevrimiçi ortamda virüs ya da zararlı yazılımlarla karşılaşmak					
Kişisel/gizli yazışmalarımın, fotoğraflarımın üçüncü kişiler tarafından ifşa edilmesi					
Bilişim sistemleri aracılığıyla hırsızlığa maruz kalmak (Örneğin hesabımdaki paranın internet bankacılığı parolam kullanılarak çalınması)					
Kişisel verilerimin rızam olmaksızın casus yazılımlar yoluyla kaydedilmesi (Örneğin klavyeden basılan tüm tuşları veya ekranın anlık görüntüsünü kaydedebilen bir casus yazılım yoluyla)					
Çevrimiçi ortamda sürekli rahatsız edilmek, hakarete uğramak ya da alaya maruz kalmak					
Banka ya da kredi kartlarımın ya da bunlara ait bilgilerin başkalarının eline geçmesi ve/veya sahteciliğinin yapılması					